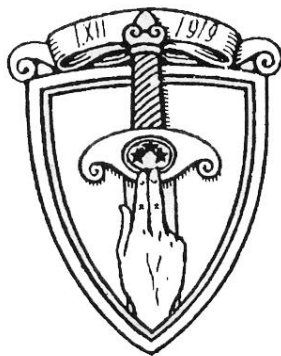

Per aspera ad astra

KADETS

NR. 29

NAA
RĪGA 2002

LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJA
LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA

Izdevumu sagatavoja:

NAA Redakcijas un izdevniecības nodaļa

Par rakstiem, kas parakstīti ar iniciāļiem vai autora vārdu, to saturu, atbild autori.
Bez pieprasījuma redakcija iesniegtos rakstus atpakaļ nesūta.

Redakcijas adrese:

Žurnālam «Kadets»
Nacionālā aizsardzības akadēmija
Ezermalas ielā 6/8, Rīgā, LV-1014

Atsauksmes un ierosinājumus par žurnāla „Kadets” tematisko saturu var iesniegt Nacionālajā
aizsardzības akadēmijā Redakcijas un izdevniecības nodaļā (I MK, 401. kab.).

Latvijas Valsts prezidents

Latvijas Nacionālajai aizsardzības akadēmijai 10. gadadienā

Sveicu akadēmijas mācītbspēkus un studentus Jūsu mācību iestādes 10. gadskārtā!

Kvalitatīva augstākā izglītība ir viens no tiem valsts attīstības virzieniem, bez kuru pragmatiskas risināšanas nav iespējama sekmīga Latvijas nākotne. Jūsu akadēmijai ir svarīgs uzdevums –audzināt mūsu Nacionālo bruņoto spēku jauno audzi fiziski un taktiski labi sagatavotu, zinošu vadības, politikas un tehniskajās zinībās, kā arī svešvalodās. Jūsu izaudzinātajiem arī ir nozīmīga loma, Latvijas armijas labā vārda spodrināšanā, piesaistot dienestam arvien jaunus spējīgus jauniešus, ceļot Latvijas armijas prestižu un nesot Latvijas vārdu plašajā pasaulē.

Mūsu Bruņotos spēkus mēs veidojam tādus, kas spēj mūsu valstij sagādāt ticamu, respektējamu aizsardzību, tādus, kas ir labi organizēti, labi sagatavoti, kuru virsnieki ir profesionāli un augsti izglītoti. Mūsu Bruņotie spēki pašlaik vēl veidojas, bet progress šo desmit gadu laikā ir ievērojams.

Aizsardzība ir daļa no suverenitātes garantijas - bez savas drošības mēs nekad nevaram būt droši par savu nākotni, par savu suverenitāti. Drošība ir visa pamatā, tā ir valsts attīstības un labklājības svarīgākais priekšnoteikums.

Novēlu Jums arī turpmākajos darbības gados arvien attīstīt profesionalitāti un visu militārās izglītības un zinātnes jomu Latvijā!

Vaira Vīķe-Freiberga

VIVAT ACADEMIA!

Mūsu - atjaunotās Latvijas Nacionālajai aizsardzības akadēmijai 10 gadu darba jubileja!

Šie desmit gadi bijuši arī Latviešu virsnieku apvienības sadarbības gadi ar akadēmiju, iedibinot Latvijas Kara skolas tradīcijas akadēmijas audzināšanas darbā.

Tādēļ šodien ir prieks un gandarījums par valstiski nozīmīgajiem akadēmijas audzināšanas darba rezultātiem – jauna, valstij un tautai uzticama latviešu virsnieku korpusa iedibināšanu.

Latviešu virsnieku apvienība vienmēr ir centusies palīdzēt akadēmijai iepazīt un izprast Latvijas Kara skolas virsnieku audzināšanas tradīcijas, kuru mērķis bija valstiskās pienākuma apziņas ieaudzinašana jaunos virsniekos, ar to saprotot arī tādus jēdzienus kā uzticību savai tautai, disciplinētību, godaprātu, virsnieka sabiedrisko stāju, savstarpēju cieņu un zināšanas.

„Kara skola nebija militāro zinātņu iestādījums vien, - tā bija kā pasaule, kas veidoja pienākuma bruņiniekus”, - Latvijas Kara skolas audzināšanas darbu raksturo tās 1924.gada absolvents Konrāds Kārklīšs un piebilst: „Varbūt ar to arī izskaidrojamas latviešu karavīru varonīgās cīņas Otrajā pasaules karā!”

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija jau daudz darījusi Latvijas Kara skolas audzināšanas un kadetu pašaudzināšanas tradīciju pārmantošanā. Arī rezultāti nav izpalikuši.

Tomēr gribas atgādināt, ka, salīdzinot ar citām augstākajām mācību iestādēm, Nacionālajai aizsardzības akadēmijai jāapzinās sava īpašā audzināšanas darba virsuzdevums: tās absolventiem ar savu personīgo piemēru un virsnieka stāju bruņotajos spēkos, kā arī vispār sabiedrībā jābūt nacionālās pašapziņas un valstiskās pienākuma apziņas stiprinātājiem tautā.

Tādēļ apsveicama ir Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektorāta Nacionālo bruņoto spēku virsnieku izglītības koncepcijas sāktā īstenošana, tajā paredzot audzināšanas darbu, kurā vienlīdz iesaistāmi audzinātāji un audzināmie, īpaši nostiprinot Krievu padomes lomu kadetu pašaudzināšanā.

Latviešu virsnieku apvienība akadēmijai apsola pastāvīgu, regulāru atbalstu jaunās kadetu pašaudzināšanas koncepcijas īstenošanā.

Bet, kas attiecas uz 10 gadu jubileju, respektīvi, Nacionālās aizsardzības akadēmijas dibināšanu un izveidošanu, kas tik ļoti sasaucas ar Latvijas Kara skolas dibināšanas situāciju un apstākļiem, - gods un slava tiem padomju armijas latviešu virsniekiem, kas bija spējuši saglabāt uzticību savai tautai. Toreizējos sabiedriski politiskajos apstākļos viņi veica varoņdarbu, kuru, apliecinot latviešu tautas vienotību, atbalstīja ārzemju armijās dienējušie latviešu virsnieki ar brigādes ģenerāli Vilmāru Kukaini priekšgalā.

Gan Latvijas Kara skolas, gan Nacionālās aizsardzības akadēmijas nodibināšana un ievadīšana darbā bija grūts uzdevums, jo bija jāšāk gandrīz no nekā. Tādēļ arī devīze ir: „Per aspera ad astra”.

„Tomēr latviskā centība, darba spējas, godīgā vēlēšanās pašizliedzīgi kalpot savai tautai un valstij deva spēku un izturību mērķi sasniegt!”, - tā uzskata Latvijas Kara skolas II izlaiduma absolvents Arvīds Liepiņš. To pašu šodien var attiecināt uz NAA darbu aizvadītajos 10 gados.

Latviešu virsnieku apvienība var lepoties, ka tās rindās ir ne viens vien no toreizējās Latvijas militārās aizsardzības atmodas varoņiem. Paldies visiem šīs atmodas darbiniekiem un veicinātājiem, paldies Nacionālās aizsardzības akadēmijas vadībai un mācībspēkiem. Bet darbs tikai iesākts, tas jāturpina, pārvarot visus nelabvēļu radītos šķēršļus!

„Per aspera ad astra” arī nākamajā desmitgadē!

Latviešu virsnieku apvienības vārdā
atv. vln. *Tāļivaldis Bērziņš*,
LVA priekšsēdētājs

Redakcijas un izdevniecības nodaļa ir saņēmusi arī šādu patīkamu apsveikumu akadēmijai no atvaļinātā ASV rezerves brigādes ģenerāļa VILMĀRA KUKAIŅA. Tas ir liels pagodinājums visam akadēmijas kolektīvam.

LAI DZĪVO SVEIKS!

Priecājos, ka man ir dota iespēja "Kadeta" speciālnumurā sveikt Nacionālo aizsardzības akadēmiju tās lielajā jubilejā. Par to ārzemēs lasīs arī daudzi citi, jo es žurnālu "Kadets" izplatu ieinteresētajiem lasītājiem ASV, tāpat kā "Tēvijas Sargu".

Jau kopš Mālpils laikiem esmu bijis gadskārtējs vieslektors NAA, tādēļ man ir bijusi iespēja dzīvot līdzī akadēmijas attīstībai. Esmu pat bijis pagodināts ar iecelšanu par ārstata ārzemju militāro padomnieku, ļaujot man brīvi izteikt savus ieskatus. Jānožēlo ir vienīgi tas, ka neveselības dēļ pēdējos gados neesmu spējis pavadīt ilgāku laiku akadēmijā, bet ir bijis jāapmierinās ar regulāriem literatūras sūtījumiem bibliotēkai. Novēlu akadēmijai sekmīgi darboties arī otrajā gadu desmitā. Akadēmijai ir svarīgi ne vien pieredzējuši militāro apmācītāju kadri, bet arī pēc iespējas labāka apmācāmo izvēle. Negatīvā pieredze ar latviešu kadetu izvēli Vestpointas militārajai akadēmijai ir rādījusi, ka nepietiek tikai ar izcilām sekmēm pārbaudījumos. Ir rūpīgāk jāpārbauda kandidāta vispusība un piemērotība virsnieka amatam, īpašu uzmanību pievēršot viņa vadības spējām un motivācijai. Tas palīdzēs izskolot virsniekus, kas nākotnē ar godu kalpos Latvijai.

Un vēlvienreiz - lai dzīvo sveiks!

Vilmārs Kukainis,
atv. rezerves brigādes ģenerālis

Pulkvežleitnants *Juris Maklakovs*,
NAA rektors

DESMIT GADI AR SAVU DEVĪZI

Latvijas Nacionālajai aizsardzības akadēmijai – 10 gadi. Parasti, svinot tādus svētkus, jubilāri informē par paveikto un atzīmē visu to spilgtāko, kas tika izdarīts. Vai mēs esam citādi?

Neapšaubāmi, nē. Akadēmijas personāls ir paveicis darbu, kas nenoliedzami ir devis lielu ieguldījumu Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) attīstībā, un tas ir jāatzīmē. Svinot akadēmijas gadadienu, es vēlos, lai šis pasākums būtu arī kā viens no atskaites punktiem, kas dotu pārskatu par paveikto šajos gados un sniegtu ieskatu tuvākajā nākotnē. Gatavojot rakstu, es izskatīju daudzus materiālus un varu teikt, ka pirmo piecu gadu analīzi precīzi ir devis akadēmijas pirmais rektors pulkvedis Valdis Matīss 1997.gada žurnālā „Kadets”, tāpēc par savu uzdevumu uzskatu vairāk pievērst uzmanību pēdējo piecu gadu sasniegumiem.

Mūsu galvenais uzdevums ir **sagatavot virsniekus Latvijas bruņotajiem spēkiem** un katrs no pagājušajiem gadiem ir bijis ražīgs virsnieku sagatavošanā. Šis uzdevums nav mainījies kopš akadēmijas izveidošanas, un kā piemēru varu minēt desmit gadu laikā organizētās studiju programmas. Tās ir šādas.

1. Sešu mēnešu virsnieku sagatavošanas kurss 1992.gadā.
2. Vada komandieru 4 gadu studiju programmas Mobilo strēlnieku fakultāte un Robežsargu fakultātē.
3. Viengadīgā augstskolu absolventu vada komandieru programma.
4. Vada komandieru neklātienes programmas.
5. Vada komandieru 2 gadu studiju programma.
6. Vada komandieru 3 gadu studiju programma.
7. Rotas komandieru programma.
8. Komandējošā sastāva virsnieku pamatkursa programma.
9. Virsnieku speciālistu pamatkursa programma.

10. Rezerves virsnieku vada komandieru pamatkursa programma.
 Akadēmiju kopumā absolvējuši 956 virsnieki, un visi izlaidumi ir norādīti
 1.tabulā, kur iekavās ir norādīts bakalaura grādu saņēmušo skaits.

1. tabula

Gads	Absolventu skaits	Datums	Mācību programma	Mācību ilgums
1992	72	2.10.	Virsnieku sagatavošanas kurss Mālpilī - 60 leitnanti, - 12 virsniekvietnieki	6 mēneši
1994	10	18.11.	Vada komandieru kurss augstskolu beigušajiem - 10 leitnanti	1 gads
1995	108	24.09.	Vada komandieru kurss - 56 leitnanti Neklāties vada komandieru kurss - 18 DD karavīri	3 gadi
		16.11.	Neklāties vada komandieru kurss - 34 ZS karavīri	2 gadi
1996	71	16.02.	Neklāties vada komandieru kurss - 33 ZS un AS karavīri	2 gadi
		15.11.	Vada komandieru kurss augstskolu beigušajiem - 9 leitnanti Neklāties vada komandieru kurss - 26 ZS karavīri - 3 Aviācijas universitātes studenti	1 gads 2 gadi
1997	119 (101)	14.02.	Vada komandieru kurss - 45 leitnanti Neklāties vada komandieru kurss - 15 leitnanti	3 gadi 2 gadi
		21.11.	Neklāties vada komandieru kurss - 26 JS karavīri	2 gadi
		23.12.	Neklāties vada komandieru kurss - 33 ZS karavīri	2 gadi
1998	162 (64)	14.02.	Vada komandieru kurss - 61 leitnants	3 gadi

Gads	Absolventu skaits	Datums	Mācību programma	Mācību ilgums
		25.04.	Neklāties vada komandieru kurss - 34 AS karavīri	2 gadi
		6.11.	Vada komandieru kurss augstskolu beigušajiem - 13 leitnanti Neklāties vada komandieru kurss - 28 AS karavīri	1 gads 2 gadi
		12.12.	Virsdienesta karavīru kvalifikācijas celšanas kursi - 26 AS karavīri	3 mēneši
1999	151 (79)	13.02.	Vada komandieru kurss - 64 leitnanti Neklāties vada komandieru kurss - 12 leitnanti	3 gadi
		20.11.	Virsnieku kurss - 39 leitnanti Neklāties vada komandieru kurss - 4 GS karavīri	2 gadi 2 gadi
		17.12.	Neklāties vada komandieru kurss - 32 AS karavīri	2 gadi
2000	125 (92)	12.02.	Vada komandieru kurss - 62 leitnanti	3 gadi
		28.07.	Neklāties vada komandieru kurss - 62 AS karavīri	
		15.08. Vada komandieru kursu atsevišķi beidza 1 leitnants		
2001	127 (13)	5.01.	Rotas komandieru kurss - 5 klausītāji	1 gads
		23.03.	Atsevišķi valsts eksāmenus nokārtojuši - 25 AS karavīri	

<i>Gads</i>	Absolventu skaits	Datums	Mācību programma	Mācību ilgums
		15.11.	Vada komandieru kurss - 30 leitnanti Neklātienes vada komandieru kurss - 66 leitnanti Atsevišķi rotas komandiera kvalifikāciju iegūst 1 kursa klausītājs	3 gadi 2 gadi
2002	13	11.01.	Rotas komandiera kurss	1 gads

Pēdējiem pieciem gadiem bija raksturīgs tas, ka šajos gados daudz runāts par to, kādai ir jābūt virsnieku izglītībai Latvijā un arī darīts viss, lai uzlabotu studiju kvalitāti. Piemērs ir minēto studiju programmu dažādība, kas tika īstenota akadēmijā. Akadēmija šajos gados ir pilnveidojusies līdztekus bruņotajiem spēkiem. 1997.gadā NAA izstrādā jaunās izglītības koncepcijas, kurā tiek iestrādāta daudzpakāpju virsnieku izglītības sistēma. Virsnieku izglītība Latvijā tiek organizēta trīs līmeņos.

- Vada komandiera līmenī – 2 gadi,
- rotas komandiera līmenī – 2 gadi,
- bataljona komandiera līmenī – līdz 6 mēnešiem.

1998.gadā tiek uzsāktas arī studijas vada komandieru programmā pēc noteiktās koncepcijas. Studiju programmā ir iestrādāts vadības zinību bakalaura standarts, kas ir saskaņots ar Latvijas Universitāti.

Nepieciešams uzsvērt to, ka viens no svarīgākajiem mācību darba veikumiem pēdējos piecos gados ir Rotas komandieru kursa uzsākšana 1999.gadā. Taču pēc NBS pieprasījuma studiju ilgums Rotas komandieru kursā tiek samazināts līdz vienam gadam un vada komandieru programmā attiecīgi palielināts par gadu, lai kopīgais studiju ilgums būtu četri gadi, kas ir nosacījums augstākās izglītības iegūšanai.

Virsnieku sagatavošanā svarīgs sasniegums ir Baltijas Aizsardzības koledžas (BDCOL) izveidošana un studiju sākšana 1999.gadā. Jau 2000.gadā notiek triju Baltijas valstu aizsardzības akadēmiju un BDCOL studiju programmu sinhronizācijas semināri, kas sadala Baltijas valstu aizsardzības akadēmiju un BDCOL atbildības sfēras virsnieku izglītībā.

Šajos gados mēs esam saņēmuši arī kritiku par studiju organizāciju akadēmijā. Tāpēc 2000.gada sākumā tika pieaicināti triju ārvalstu eksperti (Dānija, Lielbritānija, Zviedrija), kas izvērtēja mācību darbu akadēmijā. Paralēli šim izvērtējumam akadēmijā notiek arī pašu izvērtēšana, kurā piedalās viss akadēmijas personāls un tiek gatavota dokumentācija akadēmijas akreditācijai Izglītības un zinātnes ministrijas noteiktajā kārtībā. Pēc izvērtēšanas ārvalstu

pārstāvji norāda trūkumus, kas, pēc viņu uzskatiem, ir jānovērš. Galvenie no šiem ieteikumiem virsnieku sagatavošanas uzlabošanā ir norādīti 2. tabulā

2. tabula

Nr.p.k.	Ieteikumi	Valsts
1.	Pirms studijām NAA jābūt obligātam militārajam dienestam NBS	Dānija
2.	Decentralizēt NAA vadības sistēmu, vairāk balstīt personāla darbību uz direktīvām un norādījumiem. Departamenti un katedras ir atbildīgi par sava gada budžeta plānošanu un realizāciju	Dānija
3.	Izņemt no mācību programmām karavīru un nodaļas komandieru sagatavošanu, atstājot to pašu laiku virsnieku sagatavošanai	Dānija
4.	NAA absolventus pēc akadēmijas beigšanas norīkot par vada komandieriem. Lielāku uzmanību pievērst karjeras plānošanai	Dānija, Lielbritānija
5.	Uzlabot mācību materiāli tehnisko bāzi katedrās	Dānija, Lielbritānija
6.	Izstrādāt leitnanta un kapteiņa darba funkciju aprakstus pēc NATO valstīs pieņemtajām izstrādes metodēm	Dānija, Lielbritānija
7.	Uzlabot mācību materiāli tehniskās apgādes sistēmu	Dānija, Lielbritānija, Zviedrija
8.	Vairāk balstīt NAA mācību programmu uz vadītāja iemaņu attīstību, dot kadetiem vairāk iespējas to praktiski realizēt	Dānija, Lielbritānija, Zviedrija
9.	Ieviest NAA pasniedzēju un NBS virsnieku rotāciju	Dānija, Lielbritānija, Zviedrija
10.	Uzlabot NAA instruktoru (vada komandieru) atlasī, organizēt periodiskus kursus profesionālās kvalifikācijas pilnveidošanai	Lielbritānija
11.	Palielināt kadetu komandējošā sastāva personālu (virsnieki un seržanti). Vairāk iesaistīt viņus mācību procesā	Lielbritānija
12.	Izstrādāt visu līmeņu kaujas reglamentus	Dānija, Lielbritānija, Zviedrija
13.	Kadetu un klausītāju studiju izdales materiālu	Dānija,

Nr.p.k.	Ieteikumi	Valsts
	sagatavošana	Lielbritānija, Zviedrija
14.	Uzlabot kadetu sadzīves, atpūtas apstākļus	Dānija, Zviedrija, Lielbritānija
15.	Kadetu kandidātu atlase pēc vadītāju iemaņu potenciāla	Lielbritānija
16.	Samazināt Virsnieku pamatkursu līdz vienam gadam. Vada komandieru specializāciju apgūt kādā no mācību centriem pēc šī pamatkursa beigšanas	Lielbritānija
17.	Nemācīt svešvalodu Virsnieku sagatavošanas pamatkursā	Lielbritānija
18.	Noteikt vienotu bruņojuma un ekipējuma veidu, kas tiek izmantots un mācīts studiju laikā	Lielbritānija
19.	Vada komandieru (leitnanta) kursā ir jādod plašas zināšanas un pamatiemaņas, kas varētu noderēt visai virsnieku dienesta gaitai	Zviedrija

2. tabulā redzams, ka no dažādām valstīm bija arī dažādi priekšlikumi, kā uzlabot virsnieku izglītības sistēmu un akadēmijas darbu. Šeit ir saskatāma arī tendence, ka katra valsts mēģina ieteikt savu paraugu, kas jau vairākus gadus ir pārbaudīts. Ilgu diskusiju rezultātā tapa svarīgs dokuments „NBS virsnieku militārās izglītības koncepcija”, kas tika apstiprināta ar aizsardzības ministra pavēli 2000.gada 20.novembrī. Saskaņā ar šo koncepciju Nacionālā aizsardzības akadēmija ir tieši pakļauta NBS komandierim, un šis dokuments ir pamats jaunai virsnieku izglītības sistēmai Latvijā.

Galvenās atšķirības no iepriekšējās izglītības sistēmas ir šādas.

- Kandidātu atlasē uzsvars sagatavošanā tiek likts uz augstskolu absolventiem un studentiem. Tas nozīmē, ka virsnieku izglītību varēs iegūt augstskolas studiju laikā NAA, pirms tam sekmīgi pabeidzot rezerves kaprāļa kursu 65.studentu bataljonā, vai arī pēc augstskolas absolvēšanas.
- Virsnieku sagatavošana tiek īstenota Virsnieku pamatkursa laikā, un tā notiek trīs plūsmās:
  - aktīvā dienesta komandējošā sastāva virsnieki (vada komandieris pēc NAA absolvēšanas),
  - aktīvā dienesta virsnieki speciālisti (juristi, mediķi, kapelāni),
  - rezerves virsnieki (rezerves vada komandieris pēc NAA absolvēšanas).
- Lielākā NAA absolventu daļa ir paredzēta NBS rezervei.
- Samazināts laiks, kas tika paredzēts virsnieku sagatavošanai.
- Tikai vidusskolu absolventiem, to skaitā beigušiem obligāto militāro dienestu NBS, ir paredzētas studijas ārvalstu militārajās mācību iestādēs.

6. Mainīta kandidātu atlasē kārtība, izveidojot NBS rekrutēšanas un atlasē centru, kura galvenais uzdevums izriet no centra nosaukuma – atlasēt kadetus studijām NAA.
7. Paaugstinātas kadetu atlasē prasības studijām NAA. Atlasē laikā galvenā uzmanība tiek pievērsta vadītāja iemaņu potenciālam.

Ļoti īsā laikā tiek izstrādātas vada komandiera kvalifikācijas prasības, un akadēmijas personāls sāk jaunās studiju programmas. Rezultātā jau 2001.gada septembrī tiek uzsākts Komandējošā sastāva virsnieku pamatkurss, bet oktobrī un novembrī - virsnieku speciālistu un rezerves vada komandieru studijas. Mēs saņemam pirmos atzinumus par jaunās izglītības koncepciju gan no aizsardzības ministrijas, gan no NBS vadības, gan arī no ārvalstu speciālistiem, un tie ir pozitīvi. Pagājušā gada decembrī studijas akadēmijā beidza Virsnieku speciālistu pamatkurss, kas diezgan augsti novērtē studiju organizāciju un iegūtās zināšanas.

Viens no akadēmijas galvenajiem uzdevumiem ir **zinātniski pētniecisko darbu organizēšana aizsardzības jomā**, tāpēc nepieciešams atzīmēt arī akadēmijas zinātniskās pētniecības centra darbu pēdējo gadu laikā. Centrs ir aktīvi veicis savu uzdevumus un katru gadu vidēji ir izpildījis 10 zinātniski pētnieciskos darbus. Šajos darbos aktīvi tika iesaistīts akadēmijas, NBS un aizsardzības ministrijas personāls. 2001.gada nogalē Aizsardzības zinātniskās pētniecības centrs sāka pētījumus par Latvijas kara mākslas vēsturi, jo tas ir viens no virzieniem, kur ir ļoti daudz neizdarītā. Turpmāk katru gadu paredzēts izdot brošūras par šajā nozarē paveikto, kas tiks izmantots kā mācību materiāls NAA studējošajiem un NBS karavīriem.

NAA bibliotēkas darbība ir cieši saistīta ar akadēmijas mācību un zinātniskā darba vajadzībām, tāpēc visus šos gadus bibliotēkas personāls ir aktīvi strādājis, izveidojot un sistematizējot grāmatu fondus. 2002.gada 1.janvārī bibliotēkas fonda apjoms bija 32233 iespiedvienības.

Vēlos atzīmēt arī NAA pasniedzēju un Aizsardzības zinātniskās pētniecības centra darbu, sagatavojot un izdodot mācību materiālus. Desmit gados akadēmijas personāls ir sagatavojis un izdevis 41 mācību materiālu. Par nozīmīgāko izdevniecības darbā jāatzīmē tas, ka šobrīd katrā mācību priekšmetā jau ir sagatavots izdales materiāls, ko studējošais saņem pirms studiju sākšanas. Šī jaunā metode uzlabo studiju kvalitāti un daļēji atrisina jautājumu, kas saistīts ar pašreizējo literatūras trūkumu.

Akadēmijā pēdējos piecos gados raksturīgs ir arī kvalifikācijas kursu skaita pieaugums. Katru gadu tiek noteikts obligāto kursu saraksts, kas tiek realizēts tajā gadā. Kā piemēru vēlētos minēt to kursu sarakstu, kurus paredzēts organizēt NBS karavīriem 2002.gadā:

- Informātikas kursi (ar un bez priekšzināšanām);
- Fiziskās sagatavotības instruktoru metodiskās sagatavošanas kurss;
- Pirmās medicīniskās palīdzības kurss;
- Apgādes daļu speciālistu kurss;
- Jaunāko virsnieku vadības kurss;

- Militārā personāla vadības un administrēšanas kurss;
- Angļu valodas kurss;
- NBS štāba virsnieku kurss;
- Brigāžu štāba virsnieku kurss;
- AM struktūrās strādājošo civilo darbinieku militārās sagatavošanas kurss.

Saskaņā ar akadēmijas attīstības plānu nākotnē ir paredzēts lielāku uzmanību veltīt tieši īslaicīgo specializācijas kursu organizēšanai, kam atbilstoši tiek gatavota arī mācību bāze.

Analizējot paveikto **mācību bāzes pilnveidošanā**, vēlos atzīmēt to, ka redzams liels progress salīdzinājumā ar stāvokli akadēmijā pirms pieciem gadiem. Akadēmijas saimniecības dienests ir veicis milzīgu darbu. Nepieciešams atzīmēt Taktikas centra un šķēršļu joslas izveidi, ko izveidoja, pateicoties Dānijas atbalstam. Akadēmija ir ierīkojusi šaušanas simulatoru, kas dod iespēju kadetiem praktiski sagatavoties kaujas šaušanai ar strēlnieku ieročiem. Praktisko šaušanas nodarbību organizēšanai poligonā tiek izmantoti paceļamie mērķi, kas ir iegādāti speciāli šim nolūkam.

Šajā gadā ir paredzēts pilnīgi pabeigt NAA kadetu kopmītņu renovāciju. Jau tagad ir izremontēts 1., 5. un 6.stāvs. Akadēmijā ir izveidotas divas informātikas klases, un akadēmijas studējošajiem un darbiniekiem ir iespēja piekļūt INTERNETAM. Ir palielinājies datoru skaits NAA katedrās un struktūrvienībās. Jau divus gadus akadēmijā darbojas ASV dāvinātā datorizētā valodu klase, kurā var padziļināti apgūt angļu valodu pat bez pasniedzēju klātbūtnes. Ar pārliecību var teikt, ka šajā gadā tiks uzsākta Pirmā mācību korpusa renovācija, un šī gadā laikā Taktikas katedra tiks pārvietota uz jaunām labiekārtotām auditorijām. Šogad ir paredzēts pārbūvēt arī kinozāli, kas turpmāk tiks izmantota kā konferenču zāle. Pateicoties minētajam, ir radusies iespēja kvalitatīvi uzlabot studiju procesu. Te līdzēs gan izstrādātās studiju programmas, gan arī kvalifikācijas kursi, kas tiek organizēti NBS karavīriem.

Viens no svarīgākajiem uzdevumiem, kas ir palicis nemainīgs visus šos gadus, ir **kadetu patriotiskā audzināšana**. NAA virsnieki un kadeti ir aktīvi piedalījušies visos valsts pasākumos, neatlaidīgi uzturējuši dzīvīgas tās tradīcijas, kas tika aizsāktas akadēmijas pirmajos pastāvēšanas gados. Ir izveidojusies cieša sadarbība ar Latviešu virsnieku apvienību, tādējādi nodrošinot vēsturiskā mantojuma pārņemšanu no neatkarīgās Latvijas Kara skolas. Šo darbu akadēmijā ir organizējuši un vadījuši Krīvi un Kultūras daļa. Akadēmijas koris, ansamblis un deju kolektīvs popularizēja akadēmijas tēlu Latvijas sabiedrībā. 10.gadadienas svinībām ir izdota kasete un kompaktdisks ar NAA kadetu ansambļa „Kadets” dziesmām.

Sekmīgai akadēmijas darbībai ir ļoti svarīga **starpvalstu sadarbība**, tāpēc pēdējo gadu laikā šim uzdevumam tika pievērsta liela uzmanība. Svarīgākos sadarbības virzienus vēlētos atzīmēt šādus:

- piedalīšanās Baltijas jūras valstu militāro akadēmiju konferencēs, kurās piedalās desmit valstu militārās mācību iestādes;

- sadarbība ar Dānijas Karalisko militāro akadēmiju. Īpaši vēlos atzīmēt sadarbību NAA Taktikas centra un šķēršļu joslas izveidē, kā arī Dānijas organizētos militārās pedagoģijas kursus NAA pasniedzējiem un NBS virsniekiem;
- sadarbība ar Baltijas aizsardzības koledžu;
- sadarbība ar Lielbritāniju Virsnieku pamatkursa programmas izstrādē, kadetu atlases jautājumos;
- sadarbība ar Brno Militāro akadēmiju Čehijā;
- ASV ir sniegušas lielu atbalstu angļu valodas mācību bāzes uzlabošanā. Šeit būtu nepieciešams atzīmēt specializēto svešvalodu klašu izveidi, metodisko materiālu izstrādi, pasniedzēju kvalifikācijas paaugstināšanu un kursu organizēšanu NBS karavīriem;
- šajos gados lielu atbalstu virsnieku sagatavošanā ir sniegusi Vācija. Katru gadu vidēji četri kadeti tika nosūtīti studiju turpināšanai Vācijas karaskolās, kā arī mēs varam lepoties ar labi aprīkotām klasēm, kuras ir uzdāvinājuši Vācijas valdība;
- Zviedrijas militārā akadēmija ir sniegusi daudzveidīgu palīdzību akadēmijas izvērtēšanā, īslaicīgo kvalifikācijas kursu organizēšanā;
- šajos gados mūsu kadeti ir sekmīgi studējuši Vācijā, Dānijā, Zviedrijā, ASV un Lielbritānijā. Šogad 39 kadeti minētajās valstīs studē dažādās militārās specialitātēs.

Visus šos gadus jebkuras aktivitātes **pamatā ir bijis cilvēks** un tāpēc par savu pienākumu uzskatu vēlreiz minēt dažus no NAA virsniekiem, virsdienesta karavīriem un darbiniekiem, kas neatlaidīgi ir strādājuši, lai mēs varētu godam veikt mums izvirzītos uzdevumus.

Lielu pateicību ir jāizsaka virsniekiem, kas šajā laika posmā ir bijuši akadēmijas vadītāji, proti, akadēmijas rektori un prorektori.

Šajos gados akadēmijas rektori ir bijuši: pulkvedis Valdis Matīss - no 1992.–1997.g., pulkvežleitnants Ilmārs Vīksne - no 1997.–2001.g., kas sekmīgi organizēja akadēmijas darbu un neatlaidīgi uzlaboja mācību procesu.

Vēlos pateikties akadēmijas prorektoriem: pulkvedim Vilim Raupam, pulkvedim Kārlim Krēsliņam, pulkvežleitnantam Ivaram Pampem, pulkvedim Mečislavam Šukstam, pulkvedim Andrejam Alvilam Rubenim, pulkvedim Jānim Martukānam, pulkvedim Jānim Melderim, pulkvežleitnantam Normundam Aizpuram, ZS majoram Gunāram Upītim, kas attiecīgajos laika posmos ir organizējuši un vadījuši akadēmijas darbu viņiem noteiktajos virzienos.

Akadēmijā joprojām ir arī cilvēki, kurus šodien mēs saucam par veterāniem, un tie ir cilvēki, kas uzsāka darbu (dienestu) 1992.gadā: pulkvežleitnants Normunds Aizpurs, pulkvedis Jānis Skrinda, pulkvedis Jānis Melderis, majors Ivo Mogiļņijs, leitnante Iveta Abakoka, virsseržants Ivars

Maželis, seržante Laila Tīgere, Rita Golobokova, Oļegs Pavlovs, Inta Iškova, Skaidrīte Mažele. Tie ir cilvēki, kas devuši lielu ieguldījumu akadēmijas attīstībā un, svinot akadēmijas gadadienu, es vēlreiz vēlētos izteikt viņiem visiem personīgo pateicību.

Kā jau minēju raksta sākumā, šis ir laiks, kad, izvērtējot pagātņi, mēs **nosakām arī savus nākotnes uzdevumus**. Gada sākumā ir izstrādāts NAA ilgtermiņa plāns. Saskaņā ar NAA ilgtermiņa attīstības plānu mūsu galvenās prioritātes nākamajos gados ir šādas:

- studiju programmu un NAA akreditācija 2002.gada pirmajā pusgadā;
- jaunās virsnieku izglītības koncepcijas ieviešana un tās pilnveidošana;
- specializācija uz īslaicīgo kvalifikācijas kursu organizēšanu NBS karavīriem;
- mācību materiāli tehniskās bāzes uzlabošana;
- kadetu sadzīves apstākļu uzlabošana;
- starptautiskās sadarbības uzturēšana noteiktos virzienos.

Akreditācija ir studiju programmu un akadēmijas kvalitātes izvērtēšana, un tās norise ir noteikta saskaņā ar Latvijā pieņemtajiem normatīvajiem dokumentiem. Biežās studiju programmu maiņas un nenoteiktība virsnieku izglītības koncepcijā līdz 2000.gada beigām nespēja to organizēt, tāpēc viens no svarīgākajiem uzdevumiem 2002.gadā ir studiju programmu un akadēmijas akreditācija.

Daudz darba un laika nākamajos gados prasīs jauno studiju programmu uzsākšana un esošo pilnveidošana. Jau tagad ir uzsākta kapteiņu un jaunāko štāba virsnieku studiju programmu plānošana. Šis darbs tiks organizēts kopīgi ar BDCOL, jo triju Baltijas valstu militāro mācību iestāžu pēdējā virsnieku izglītības līmeņa prasībām ir jāatbilst šīs mācību iestādes sākuma līmenim. Svarīgs darbs ir NBS karavīru īslaicīgo kvalifikācijas kursu organizēšana, jo dzīvē nekas nestāv uz vietas un tāpēc jebkuram cilvēkam ir nepieciešama neatlaidīga pilnveidošanās. Par svarīgākajām programmām, ar kurām varētu paaugstināt karavīru profesionālo sagatavotību, uzskatu NBS vienību kolektīvo sagatavošanu NAA Taktikas centrā, Personālvadības un bruņoto spēku apgādes kvalifikācijas kursu organizēšanu. Viena no prioritātēm bruņotajos spēkos ir svešvalodu zināšanas, tāpēc ir paredzēts, ka akadēmija pārņems svešvalodas mācīšanas uzraudzību, nodrošinot pasniedzēju sagatavošanu, mācību metodisko materiālu izstrādi un zināšanu pārbaudi.

Kvalitatīvas studijas ir neiespējami organizēt, ja nav atbilstošas mācību bāzes, tāpēc tuvākajā nākotnē ir paredzēti vairāki darbi arī šajā jomā. Svarīgākie virzieni ir 1. mācību korpusa pārbūve un mācību auditoriju labiekārtošana ar mūsdienīgu aprīkojumu. Virsnieku sagatavošanā lielu uzmanību ir jāpievērš arī kadetu sadzīves apstākļiem, tāpēc darbs tiek turpināts, labiekārtojot kadetu kopmītnes.

Laikā, kad norisinās strauja informācijas tehnoloģiju attīstība un notiek pāreja uz informācijas sabiedrību, būtiski mainās arī bibliotēkas loma un uzdevumi. Jau pašlaik mums ir noteiktas iestrādes bibliotēkas informatizācijā, lasītavā lasītājiem ir iespēja izmantot CD-ROM datu bāzes, tiek strādāts ar bibliotēku informatizācijas sistēmu ALISE, tuvākajā laikā paredzēts pieslēgt bibliotēkas elektronisko katalogu, kas tiek veidots no 1999.gada janvāra, kā arī automatizēt lasītāju apkalpošanu un piedāvāt lasītājiem izmantot INTERNETA pakalpojumus.

Šodien aktīvi tiek strādāts, ieviešot tālmācības projektu. Pirmais studiju veids ir paredzēts Rezerves virsnieku pamatkursam, studentiem, kuri studē arī civilajās augstskolās. Turpmāk mēs plašāk ieviesīsim šo mācību veidu visās studiju programmās un kvalifikācijas paaugstināšanasursos. Paralēli šim projektam top arī Taktikas simulācijas centrs, kas ar datoru tīmekļa palīdzību savienos mūsu akadēmiju ar citu valstu militārām akadēmijām un varēs izmantot viņu mācību resursus, kā arī organizēt savstarpējās mācības un videokonferences.

Pēdējos trīs gadus akadēmija ir vairākas reizes cietusi sliktas ēdiena kvalitātes dēļ, un tāpēc šobrīd vadības darba kārtībā ir jautājums, kas tieši saistīts ar ēdnīcas darba uzlabošanu.

Desmit darba gados ir paveikts liels darbs, un tas ir jāparāda, tāpēc akadēmijā ir uzsākta muzeja izveide. Mūsu katedrās, mācību telpās, kadetu kopmītnēs ir jāparādās izsmeļošam materiālam, kas stāstītu par Latvijas vēsturi, mūsu novadiem, pilsētām, bruņotajiem spēkiem, tādējādi audzinot topošos virsniekus un papildinot zināšanas par mūsu valsti.

Pateicoties mūsu ārvalstu partneriem, kurus es jau minēju iepriekš, desmit gados mēs esam sasnieguši daudz vairāk nekā tad, ja šajos gados mēs aktīvi nestrādātu starpvalstu sadarbības jomā. Šis darbības virziens arī turpmāk būs akadēmijas prioritāte, un nākamais starpvalstu sadarbības līmenis ir darbs Pfp valstu militāro akadēmiju konsorciā.

Pāršķirstot pagātnes lappuses un ieskatoties nākotnē, mēs pārkāpjām desmit gadu sliekšnim. Es varu apgalvot, ka akadēmija ir paveikusi lielu darbu. Vēl lielāks un atbildīgāks darbs mums būs nākotnē. Mēs esam bruņoto spēku sastāvdaļa, tāpēc šajā gadā un turpmāk mums būs lieli uzdevumi, kas prasīs vēl lielāku piepūli, prasmes un zināšanas. Ar katru gadu mūsu darba kvalitātes līmenis tiek pacelts, kas nemitīgi prasa arī mūsu pilnveidošanos. Es aicinu visus turpināt uzsākto darbu un esmu pārliecināts, ka mēs sasniegsim mērķi.

Izmantojot iespēju, es vēlos sveikt desmitajā gadadienā visu akadēmijas personālu, mūsu absolventus un novēlēt panākumus dienestā, personīgajā dzīvē, neatlaidīgu pilnveidošanos.

Veidojot akadēmiju, mēs veidojam savu valsti, paaugstinām bruņoto spēku kaujas gatavību un sagatavojam cilvēkus, kas ir savas valsts patrioti. Šis ceļš nav no vieglajiem, to apliecina mūsu izvēlētā devīze „PER ASPERA AD ASTRA”.

IZRAKSTS

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU PADOME

Lēmums Nr. 54

Rīgā

1992.gada 19.februārī

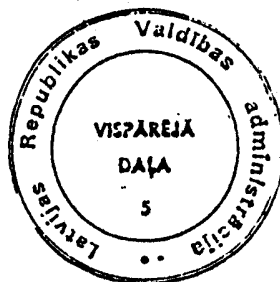
Par Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālās aizsardzības akadēmiju

Latvijas Republikas Ministru Padome nolemj:

1. Izveidot ar 1992.gada 13.februāri Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālās aizsardzības akadēmiju (tālāk tekstā – „Nacionālās aizsardzības akadēmija”).
2. Noteikt, ka Nacionālās aizsardzības akadēmija:
  - 2.1. sagatavo kadrus ar augstāko un vidējo militāro izglītību;
  - 2.2. organizē Aizsardzības Spēku karavīru un darbinieku kvalifikācijas celšanu;
  - 2.3. veic zinātniskās pētniecības un metodikas darbu.
3. Aizsardzības ministrijai:
  - 3.1. apstiprināt Nacionālās aizsardzības akadēmijas mācību programmu un plānus;
  - 3.2. izstrādāt Nacionālās aizsardzības akadēmijas Satversmi un iesniegt izskatīšanai Latvijas Republikas Ministru Padomei.
4. Nodrošināt Nacionālās aizsardzības akadēmijas finansēšanu 1992.gada pirmajā pusē no Aizsardzības ministrijai paredzētajiem līdzekļiem.

Latvijas Republikas
Ministru Padomes priekšsēdētājs

Latvijas Republikas
aizsardzības ministrs

I.Godmanis

T.Jundzis

LATVIJAS REPUBLIKAS AIZSARDZĪBAS MINISTRIJA

K.Valdemāra 10/12, Rīga, LV-1473 Tālr. 7210124, Telefakss 7212307, www.mod.lv,
e-mail: kanceleja@mod.lv

PAVĒLE RĪGĀ

2001. gada 23. novembrī

Nr. 411

Par Nacionālās aizsardzības akadēmijas
iekļaušanu Nacionālo bruņoto spēku sastāvā

Pamatojoties uz Nacionālo bruņoto spēku likuma 3.panta (2) daļas 9.punktu, Ministriju iekārtas likuma 6.pantu un Ministru kabineta 2001.gada 4.septembra noteikumu Nr.392 "Aizsardzības ministrijas nolikums" 5.punktu

P A V Ē L U:

1. Ar 2001.gada 19.oktobri Aizsardzības ministrijas Nacionālās aizsardzības akadēmiju (turpmāk- NAA) iekļaut Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk- NBS) sastāvā ar juridiskās personas statusu NBS komandiera pakļautībā.
2. NBS komandierim:
  - 2.1. Nodrošināt kontroli par NAA materiāli tehnisko līdzekļu un dokumentācijas uzskaiti un saglabāšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.
  - 2.2. Līdz 2001.gada 15.decembrim organizēt NAA veidlapu un zīmogu izgatavošanu ar saturam atbilstošiem rekvizītiem. Ieviest to nomaiņu ar 2002.gada 1.janvāri.
3. Ar 2002.gada 1.janvāri NBS ieviest finansēšanas un atskaites kārtību atbilstoši pakļautībai:
  - 3.1. Turpmāk NAA bilances un grāmatvedības pārskatus to pārbaudīšanai un apkopošanai iesniegt NBS;
  - 3.2. NBS apkopotos pārskatus un bilances iesniegt Aizsardzības ministrijas (AM) Centrālajā grāmatvedībā noteiktajā kārtībā.
4. Bilances un grāmatvedības pārskatus par 2001.gadu NBS un NAA iesniegt AM saskaņā ar iepriekšējo kārtību.
5. AM Lietvedības nodaļai ar pavēli iepazīstināt NBS komandieri, NAA rektoru, Aizsardzības ministrijas Centrālā aparāta struktūrvienību vadītājus, BO VAS "Aizsardzības īpašumu fondu".

Ministrs

G.V.Kristovskis

Līgis
7335127

Kapteine *Inga Prince*,
NAA Mācību daļas priekšniece

10 GADOS PAVEIKTAIS MĀCĪBU DARBĀ

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija darbību sāka sarežģītā Latvijas Nacionālo bruņoto spēku veidošanās procesā, kad mūsu valstī 50 gadus virsnieku sagatavošanas procesā bija okupācijas radīts pārtraukums. Vienlaikus bija jāizlemj, kā tiks mācīti virsnieki Latvijā, jāsagatavo mācību programmas un jānokomplektē tāds akadēmiskais personāls, kurš būtu spējīgs šīs programmas realizēt, kā arī jāizveido tāda materiāli tehniskā bāze, lai mācības varētu tikt uzsāktas.

Visu sarežģīta apstākļi, ka virsnieki bruņotajiem spēkiem bija vajadzīgi tūlīt un nekavējoties, tādēļ arī Mālpilī pirmā tika sākta virsnieku un virsniekvietnieku sešu mēnešu sagatavošanas programma, paralēli noritēja pilna laika virsnieku sagatavošanas programmu izstrāde. Jau 1992. gada 2. oktobrī sešu mēnešu kursu beidza 60 leitnanti un 12 virsniekvietnieki.

Uzsākot virsnieku sagatavošanu, 1992. gadā tika izveidota četru gadu programma, kura nodrošināja vada komandiera kvalifikācijas iegūšanu un paralēli - pedagoģijas vai tiesību bakalaura akadēmiskā grāda iegūšanu. Akadēmijā sāka darboties divas fakultātes. Robežsargu fakultātē uzņemtie kadeti apguva sauszemes vada komandiera zināšanas un studēja tiesību zinības, bet Mobilo strēlnieku fakultātē studējošie - vada komandiera

zināšanas un studēja pedagoģiju. Robežsargu fakultāte un tiesību zinību studijas tika pabeigtas līdz ar Robežsardzes pāreju Iekšlietu ministrijas pakļautībā. Pēdējie absolventi četru gadu virsnieku sagatavošanas programmu pabeidza 2000. gada februārī. Kopumā abas programmas absolvējuši 288 kadeti.

Kopš 1998. gada 2. janvāra vada komandieru studiju programma tiek realizēta kā profesionāla studiju programma, pēc kuras apgūšanas iespējams turpināt studijas augstāka līmeņa - rotas komandieru - programmā. Sākotnēji Vada komandiera kurss bija paredzēts kā divu gadu profesionālās koledžas programma, neietverot tajā akadēmisko vadībzinību daļu. Šādi programmu 1999. gada beigās absolvēja 39 kadeti. 1999. gadā imatrikulētie kadeti sāka studijas ar integrētu vadībzinību daļu, un 2001. gada beigās šo programmu absolvēja 30 kadeti. 2000. gada janvārī studijas sāka 77 kadeti, bet 2001. gada janvārī - 103 kadeti. Pašlaik šo programmu mācības turpina apgūt 99 kadeti. Pēc minētās programmas absolventi iegūst 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu un vada komandiera kvalifikāciju. Kadeti, kuru turpmākais dienests plānots Jūras spēkos, 3. kursā mācības turpina Tehniskajā universitātē vai Jūras akadēmijā. Tehniskajā universitātē

šobrīd mācās seši kadeti, bet Jūras akadēmijā - 14 kadeti.

2000.gadā pirmajā no trim Baltijas valstīm, Latvijā, NAA sāka apgūt rotas komandieru sagatavošanas programmu – augstākā līmeņa viena gada studijas, - turpinājumu vada komandieru programmai ar vadībzinību akadēmisko daļu. 2000. un 2001. gada programmu kopā absolvējuši 19 klausītāji. Šogad kursā mācības sākuši 24 klausītāji.

Tā kā augstākā līmeņa studijās Rotas komandieru kursā tiek uzņemtas personas ar apgūtu programmas akadēmisko vadībzinību daļu, NAA tiek organizēts Izglītības korekcijas kurss, kurš paredz iztrūkstošo studiju kursu apguvi tiem 1999. gada absolventiem un Vada komandieru kursa neklātienes studiju programmas absolventiem, kuri pretendē uz mācībām Rotas komandieru kursā.

Kopš 1993. gada NAA darbojas arī neklātienes Vada komandieru sagatavošanas kurss. Pirmie NBS karavīri uzsāka mācības NAA neklātienē 1993. gada jūnijā. Arī pirmā neklātienes grupa mācījās pēc sešu mēnešu programmas. 1994. gadā mācības uzsāka trīs neklātienes grupas, kas mācības uzsāka pēc divu gadu programmas – Zemessardzes grupa, Aizsardzības spēku grupa un Drošības dienesta grupa. Minētā programma paredzēja 13 mācību priekšmetu apguvi un sešus valsts eksāmenus – taktikā, šaušanas mācībā, ieroču uzbūvē, ierindas mācībā, NBS reģlamentos un fiziskajā sagatavotībā. No 1999. gada mācību programma tika mainīta arī neklātienei, un neklātienes klausītāji nu apgūst 34 mācību

priekšmetu kursus, kursa beigās aizstāv kursa (kvalifikācijas) darbu un kārtro kvalifikācijas pārbaudījumu.

Šajos gados neklātienē ir mācījušies karavīri no Robežsardzes, Gaisa spēkiem, Jūras spēkiem, Drošības dienesta un Sauszemes spēkiem. Kopā neklātienes kursu ir absolvējuši 419 karavīri. 2000. gada septembrī tika uzņemta pēdējā neklātienes grupa, kura mācības beigs šogad. Uzņemšana šajā programmā vairs nav paredzēta.

Līdz 1999.gadam Aizsardzības akadēmijā uz līguma pamata mācījās arī divas Gaisa spēku grupas – Aviācijas universitātes studenti, kas savu turpmāko karjeru bija ieplānojuši NBS Gaisa spēkos. Šie studenti mācījās akadēmijā vienu dienu nedēļā visa gada laikā un piedalījās NAA vasaras nometnēs. Jāsaka, ka šo studentu apmācību nevar vērtēt kā īpaši veiksmīgu, jo mācību laikā grupas saruka, acīmredzot tādēļ, ka nebija viegli apvienot mācības divās mācību iestādēs, kā arī nepietiekamās studentu motivācijas dēļ. Līdz Aviācijas universitātes likvidācijai tikai astoņi studenti saņēma NAA vada komandiera diplomu.

Ar 2001.gada septembri NAA sāka realizēt jaunas studiju programmas, kā to paredz 2000.gada novembra aizsardzības ministra apstiprinātā “NBS virsnieku militārās izglītības koncepcija”. Koncepcija nosaka, ka NAA var sākt mācības tikai tās personas, kuras ir absolvējušas kādu Latvijas augstskolu un ieguvušas vismaz bakalaura grādu vai kuras ir augstskolu pēdējo kursu studenti. Mainīta ir arī kandidātu

atlasēs kārtība, atlasī tagad veic NBS Rekrutēšanas un atlasēs centrs. Konkurso izturējušie augstskolu absolventi var mācīties Komandējošā sastāva virsnieku pamatkursā vai Virsnieku speciālistu pamatkursā. Pirmās programmas apguve, kura ilgst vienu gadu, nodrošina vada komandiera kvalifikācijas iegūšanu un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu. Programmu beidzot, absolventi kāro valsts (kvalifikācijas) pārbaudījumu, kura viena daļa ir diplomdarba sagatavošana un aizstāvēšana. Mācības Virsnieku speciālistu pamatkursā 10 nedēļu laikā nodrošina to militāro zināšanu apguvi, kuras nepieciešamas, lai uzsāktu dienestu NBS virsnieku speciālistu amatos, kuri šobrīd ir noteikti trīs – kapelāni, ārsti un juristi. Komandējošā sastāva virsnieku pamatkursā šobrīd mācās 28 kadeti, bet pirmo Virsnieku speciālistu kursu 2001. gada decembrī absolvējuši 10 absolventi. Novembrī 20 kadeti sāka mācības Komandējošā sastāva rezerves virsnieku pamatkursā. Šajā kursā mācās augstskolu studenti, kas pēdējo kursu laikā apvieno mācības NAA un kādā citā augstskolā. NAA mācības studentiem organizējam 2 gadus sestdienās un vasarā jūlijā – praktiskās nodarbības. Minētās programmas vairs neparedz akadēmisko studiju daļu un tādējādi NAA kļūst par “neuniversitātes” tipa profesionālās augstākās izglītības iestādi.

Pēdējo gadu laikā NAA katedras ir iesaistījušās arī dažādu īslaicīgu kvalifikācijas kursu sagatavošanā un organizēšanā. Šogad NBS karavīriem tiek piedāvāti deviņi

īslaicīgie kursi un viens kurss civilpersonām. Ar NAA akadēmiskā personāla piedalīšanos tiek organizēti arī semināri un konferences. Pēdējā konference “Militārā izglītība NBS”, kurā lielākoties tika runāts par virsnieku izglītības jautājumiem, notika pavisam nesen - janvārī.

Tie, kas ilgāku laiku nav bijuši akadēmijā, noteikti pamanīs arī pārmaiņas, kas saistītas ar materiāltehniskā nodrošinājuma uzlabošanu. Ir uzlabojušies gan kadetu sadzīves apstākļi, gan arī mācību apstākļi un mācību metodiskais nodrošinājums. Protams, darāmā ir ļoti daudz un plānveidīga mācību bāzes uzlabošana ir paredzēta arī turpmāk. Tuvākie projekti saistāmi ar Tālmācības centra un Datorsimulācijas centra izveidi. Datorklasēs kadeti tiek nodrošinātas patstāvīgā darba iespējas, t.i., referātu, kursa (kvalifikācijas darbu) darbu sagatavošana, reizi nedēļā - interneta pieeja. Viena datorizēta klase ir izmantojama arī angļu valodas apguves procesā, un tuvākajā laikā sāks darboties arī otra klase.

NAA visu šo laiku ir sava plaša bibliotēka, kuras fonda apjoms nu sasniedzis 31402 iespiedvienības. Bibliotēkā darbojas lasītava un divi abonementi - zinātniskās un daiļliteratūras abonements un mācību literatūras abonements. Lasītājiem ir piedāvāta informācijas meklēšanas iespēja CD –ROM datu bāzēs.

Tā kā specialitātē mācību materiālu latviešu valodā ir maz, akadēmiskais personāls izstrādā mācību literatūru, to sagatavo un

izdod. Akadēmijas pasniedzēju sagatavotās grāmatas izmanto ne tikai NAA studējošie, bet arī citi NBS karavīri. Sadarbībā ar Aizsardzības zinātņu centru tiek veidots NAA mācībspēku un zinātnieku publicēto darbu un aizstāvēto zinātnisko darbu fonds. Tiek iegādāta arī zinātniskā un speciālā literatūra svešvalodās (lielākoties angļu). Tomēr speciālitātē mācību literatūras vēl nepietiek. Šo problēmu daļēji atrisinās 2002. gadā plānotā Tālmācības centra atvēršana. Turpmāk kadeti ar pasniedzēju sagatavoto mācību materiālu varēs iepazīties arī ar interneta starpniecību.

Mainoties mācību programmām, ir mainījušās arī NAA katedras. Līdz ar tiesību un pedagogijas studiju pabeigšanu tika likvidētas katedras, kuru vadītāji bija docente A.Reigase un profesors V.Veics, bet no jauna izveidojusies ir Vadības un politisko zinību katedra (vadītājs majors A.Čakārnis). Pārveidojušās arī militārās katedras: nepastāv vairs Ieroču veidu pielietošanas katedra (vadītājs pulkvedis M.Gulbis), Bruņojuma un materiālās apgādes katedra (vadītājs pulkvedis J.Melderis) un Inženierzinātņu katedra (vadītājs pulkvežleitnants J.Maklakovs). Militāro mācību priekšmetu kursu apguve pašlaik notiek divās katedrās - Taktikas katedrā, kuras vadītājs pulkvedis J.Skrinda to vada no pirmās dienas, un Tehnisko zinātņu katedrā, kuras vadītājs ir pulkvežleitnants A.Kalnājs. Svešvalodu katedras vadību no profesores A.Eglītes pārņēmusi pašreizējā katedras vadītāja R.Ļaviņa, bet Fizikultūras katedrā majors Z.Irbe

stafeti nodevis majoram A.Umbraško. Visas šīs piecas katedras šobrīd ir optimāls variants, lai realizētu esošās studiju programmas.

Pārmaiņas 10 gadu laikā notikušas arī mācību procesa vadībā. Studiju procesa vadībā no 1992. gada līdz 1997.gadam bija NAA prorektors mācību un zinātniskajā darbā pulkvedis K.Krēsliņš, no 1998. gada līdz 2001. gadam - pulkvežleitnants J.Maklakovs, bet kopš 2001. gada vasaras - prorektors mācību darbā ir ZS majors G.Upītis.

Jāpiemin arī iepriekšējie Mācību daļas priekšnieki – pulkvežleitnants V.Leflers un pulkvežleitnants I.Bīskaps - kuri NAA veidošanās procesā ir devuši lielu ieguldījumu mācību procesa organizēšanā un arī NAA tradīciju veidošanā un kopšanā.

Mainījusies ir ne tikai NAA vadība, bet arī akadēmiskais personāls. Kā viena no aktuālajām problēmām šobrīd ir jāatzīst, ka daļai militārā personāla nav pietiekamas militārās prakses Latvijas NBS vienībās, bet tieši praktiskajai pieredzei ir ļoti būtiska nozīme profesionālo militāro programmu realizēšanā. Šī problēma tiek risināta un nākotnē tiks atrisināta pilnībā, NBS līmenī ieviešot rotācijas principu, nodrošinot perspektīvāko, atbilstoši izglītoto virsnieku norīkošanu no NBS vienībām turpmākajam dienestam NAA. Tā kā šobrīd NAA nenodrošina militārās studijas augstāk par rotas komandiera līmeni, liela nozīme ir akadēmiskā militārā personāla studijām un tālākizglītībai ārvalstīs. NAA dien jau trīs BALTDFCOL

absolventi. Ar 2003. gadu, kad NAA sāks Jaunāko štāba virsnieku kursu, ir cerības akadēmiskajā darbā piesaistīt arī šī kursa absolventus.

Ja vada komandiera studiju profesionālajos priekšmetos pasniedzēju kvalifikācija nodrošina programmas izvirzītās prasības, augstāka līmeņa studijās atsevišķos gadījumos nepieciešama akadēmiskā personāla kvalifikācijas paaugstināšana. Akadēmiskajā darbā palīgā tiek aicināti arī augsti kvalificēti RTU un LU mācībspēki, ar kuriem tiek slēgti līgumi uz konkrētā kursa realizēšanas laiku.

Vēl gribētos pieskarties tādām jautājumam kā NAA piedāvāto studiju kvalitāte. Studiju kvalitātes novērtēšanas aspektā jāmin akreditācija, kurai pašlaik gatavojas NAA. Tā būs NAA studiju programmu un mācību bāzes izvērtēšana. Akreditācijai savus atzinumus iesnieguši gan ārvalstu eksperti, gan Nacionālie bruņotie spēki. Tiek organizēta arī studiju kvalitātes iekšējā kontrole, kas paredz vienu reizi gadā absolventu konferences, veicot anketēšanu un anketu analīzi (nākamā absolventu konference paredzēta martā), kadetu aptaujas, akadēmiskā personāla aptaujas, NAA darbinieku

aptaujas, izlaiduma kursu anketēšanu par akadēmiskā personāla darbu, Valsts (kvalifikācijas) pārbaudījumu komisiju darba rezultātu un sniegto priekšlikumu analīzi, kā arī analizējot Personāla daļas sniegtos datus par akadēmisko personālu. Kvalitātes novērtēšana tiek veikta NAA vadības sēdēs, katedru sēdēs un metodiskajās akadēmijas konferencēs. Regulāru studiju kvalitāti kontrolē Mācību padome, kuras sēdes notiek ne retāk kā reizi mēnesī. Šis darbs dod iespēju saredzēt sava darba vājākos posmus un mērķtiecīgi plānot pasākumus trūkumu novēršanai.

Ceru, ka visu kopējo darbu rezultātā katrā nākamajā NAA jubilejas reizē varēsim atkal un atkal atskatīties uz jauniem veikumiem. Šeit atļaušos citēt mūsu akadēmijas ilggadējo pasniedzēju V.Ļūdēnu: “Zem latvju saulītes lai vienmēr ir tā – dimd Rīga un NAA!”

Akadēmijas jubilejas reizē gribas pateikt paldies visiem, kas ir bijuši saistīti ar mācību procesu, kadetu izglītošanu un audzināšanu – gan tiem, kuri vairs neturpina savu darbu akadēmijā, gan tiem, kuri šo atbildīgo uzdevumu veic pašlaik. Novēlu veiksmi mums visiem, kopīgo darbu darot.

Militārās pedagoģijas kursi dāņu speciālistu vadībā (pirmā no labās kapteine Inga Prince)

Pulkvedis Jānis Skrinda,
NAA Taktikas katedras vadītājs

TAKTIKAS KATEDRA NAA 10.GADADIENĀ

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija (NAA) šī gada 13.februārī atzīmē savas darbības desmito gadskārtu. Šo zīmīgo jubileju kopā ar pārējām struktūrvienībām atzīmēs arī NAA lielākā struktūrvienība - Taktikas katedra, kas radās, veidojās un attīstījās reizē ar akadēmiju.

Dibinot NAA, pirmajā mācību posmā ar saīsinātu mācību kursu (seši mēneši) bija paredzēts iesaistīt jauniešus, kuriem ir militārā pieredze un kas bija dienējuši armijā. Par mācību bāzi izvēlējās Mālpils Meliorācijas tehnikumu, kur nākamos kadetus varēja nodrošināt ar kopmītni, mācību klasēm, sporta laukumu un ēdnīcu. Virsnieki, kas bija iesaistījušies akadēmijas darbā, saņēma uzdevumu sastādīt mācību programmas plānotajos mācību priekšmetos. Pirms izbraukšanas uz Mālpili programmas jau bija sastādītas. Tajās bija iekļauti mācību materiāli, kas nepieciešami no ierindnieka līdz vada komandierim. Taktikas priekšmets bija plašākais no mācību priekšmetiem. Šo priekšmetu pēc svinīgās NAA atklāšanas ceremonijas 1992.gada 6.aprīlī Mālpils stadionā ievadīja NAA rektora plkv. Valda Matīsa lekcija vispārējā taktikas teorijā. Turpmāk taktikas nodarbības notika atbilstoši stundu sarakstam. Praktiskajām taktikas nodarbībām pēc vienošanās ar vietējo zemes īpašnieci izmantoja nelielu, smilgām aizaugušu atmatu pie kritušo padomju karavīru

kapiem Mālpils tuvumā. Grūtības nodarbībās sagādāja mācību materiālu un imitācijas līdzekļu trūkums, nepilnīgais kadetu nodrošinājums ar ekipējumu. Taktiku, karamākslas vēsturi un karu vēsturi mācīja viens pasniedzējs. Lielais stundu skaits radīja situācijas, ka vienlaikus nebija iespējams aptvert visu kursa vadu apmācību. Šajos gadījumos palīgā nāca Mācību daļas virsnieki Valdis Lefrers un Inārs Bīskaps. Šo sešu mēnešu apmācību kursa kadetu uzcītība un virsnieku pašizlīdzīgais darbs vainagojās ar panākumiem. 1992.gada 1.oktobrī toreizējais aizsardzības ministrs Tālavs Jundzis varēja izdot pavēli par leitnanta dienesta pakāpes piešķiršanu 60 absolventiem. 12 kadeti apmācību kursu beidza kā virsniekvietnieki. Tas bija pirmais NAA izlaidums. Absolventi mācību laikā bija iemācīti elementāri darboties kā vadu komandieri kaujas situācijās un izprast taktikas formātus. Tāda bija Taktikas katedras sākotne.

Jauns darba posms NAA dzīvē sākās pēc tam, kad akadēmijas personāls pārcēlās uz bijušās S.Birjuzova karaskolas telpām Rīgā. Jaunajās telpās, līdztekus materiālās bāzes veidošanai, mācībaspēki papildus tika iesaistīti nodarbību vadīšanā Aizsardzības spēku mācību centros un Drošības dienestā. 1993.gadā mācīt taktiku un karamākslas vēsturi ieradās pltn. Aivars Pētersons. Šos

priekšmetus no šī brīža mācīja divi pasniedzēji. Jebkura priekšmeta mācīšana nav iespējama bez mācību līdzekļiem. Tāpēc jau no NAA pirmajām pastāvēšanas dienām pasniedzēju galvenās rūpes bija laikus sagatavot mācību līdzekļus. 1993.gada martā, kad mācības NAA sāka 3-gadīgais kadetu apmācības kurss, taktikas mācību priekšmetā ar pasniedzēju pūlēm jau bija sagatavots lekciju kurss par kareivi, nodaļu, vadu un rotu kaujā. Šajā laikā bija uzrakstītas arī lekcijas vispārējā taktikas teorijā un seno laiku karamākslas vēsturē. Mācību materiālu iespiešanā un apkopošanā daudz palīdzēja Inta Iškovas kundze, kas vienlaikus pildīja gan mašīnrakstītājas, gan korektores pienākumus.

Pilnībā katedra tika nokomplektēta ar pasniedzējiem 1994.gadā, kad par mācībspēkiem vispārējā taktikā pieņēma NAA absolventus, 1-gadīgā kursa ar augstāko izglītību audzēkņus leitnantus Ēvaldu Krieviņu, Valēriju Kovgeru un Valdi Jurgelānu. Drīz no Robežapsardzības spēkiem mācīt taktiku NAA ieradās pulkvežleitnants Valdis Dzirne. Par atbildīgo katedras materiālo līdzekļu nodrošināšanai pieņēma NAA neklātnieku, kursa klausītāju, bijušo kadetu seržantu Gati Steķi. Šādā sastāvā katedra bija spējīga nodrošināt ilgstošu un kvalitatīvu 4-gadīgā kursa kadetu apmācību.

Būtisks pagrieziens NAA un arī katedras darbā notika 1997.gadā, kad reorganizēja NAA. Taktikas katedrai līdztekus taktikas priekšmetam bija jāsāk mācīt kara topogrāfiju, strēlnieku ieroču uzbūvi,

šaušanas un ierindas mācību. Karamākslas vēsturi un Latvijas karu vēsturi no Taktikas katedras pārcēla uz jaunizveidoto Vadības un administrācijas katedru. Pēc reorganizācijas stipri palielinājās Taktikas katedras mācību stundu skaits. Tas sasniedza 1/3 no kopējā NAA stundu apjoma. Pasniedzējiem sakarā ar reorganizāciju galvenokārt tika uzdots sastādīt jaunas programmas un izstrādāt tematiskos plānus.

Darba procesā katedras pasniedzēji bija ikgadējo lauka mācību organizēšanas iniciatori, un viņi tika iesaistīti šajos pasākumos. Lauka mācībās katru gadu piedalījās viss katedras personāls, tās bija efektīvs materiālais un fiziskais pārbaudījums visu līmeņu dalībniekiem. Katedras virsnieku līdzdalība lauka mācībās neaprobežojās tikai ar akadēmijas ietvariem. Vairāki virsnieki piedalījās arī starptautiskajās mācībās. Virsleitnants Ēvalds Krieviņš bija viens no organizatoriem, bet pārējie virsnieki bija līdzdalībnieki starptautiskajās mācībās "Best Effort" Ādažos. Grupa katedras virsnieku kopā ar kadetiem aktīvi līdzdarbojās lauka mācībās "Baltic Hope" 1999.gadā Lietuvā. Pulkvedis Jānis Skrinda, kapteinis Valdis Jurgelāns un virsleitnants Aigars Ignatjevs piedalījās četru valstu štābu mācībās Brno Militārajā akadēmijā Čehijā. Kapteiņi Valērijs Kovgers un Andis Landrāts piedalījās lauka mācībās Anglijā.

Līdztekus mācību darbam katedras pasniedzēji ir darbojušies arī zinātniskajā jomā. Grupa virsnieku –

Ēvalds Krieviņš, Valērijs Kovgers, Valts Āboliņš un Aigars Ignatjevs - uzrakstīja divas zinātniskā darba "LR NBS kājnieku apakšvienību kaujas darbības pamatprincipu izpēte" daļas. Kara topogrāfijas pasniedzēji doc. Vilnis Zvaigzne, Gunārs Goba un kapteinis Valdis Jurgelāns uzrakstīja mācību grāmatu "Militārā topogrāfija". "Šaušanas pamatus" – mācību līdzekli visiem, kas interesējas par šaušanas procesu, uzrakstīja kapteinis Arnis Valters, mācību līdzekli "Triečienšautene M-16" ir uzrakstījis virsleitnants Pēteris Rumps.

Profesionālo zināšanu padziļināšana ir katra pasniedzēja pienākums. To labi saprot katedras virsnieki, tāpēc katedras pasniedzēji un virsnieki ir aktīvi dažādu kursu dalībnieki. Kapteiņi Valērijs Kovgers, Ainārs Strazdiņš, virsleitnanti Aigars Ignatjevs, Aivars Leicāns, Pēteris Rumps un virsseržants Jānis Rubulis ir beiguši vada komandiera apmācības kursu angļu instruktoru vadībā. Vairāki virsnieki ir paaugstinājuši savu militāro izglītību ārvalstu militārajās mācību iestādēs. Par 2.ZS brigādes štāba priekšnieku paaugstinātais bijušais katedras vadītāja vietnieks kapteinis Ēvalds Krieviņš ar izcilību beidza bataljona komandiera kursu Vācijā. Pašlaik viņš mācās ASV. Katedras vadītāja vietnieks kapteinis Valērijs Kovgers 2000.gadā BALTDEFCOL sekmīgi beidza bataljona komandiera kursu. Kapteinis Valdis Jurgelāns pēc brigādes komandiera kursu beigšanas Brno Militārajā akadēmijā Čehijā pašlaik papildina savas zināšanas tās pašas akadēmijas doktorantūrā. Pašlaik

bataljona komandiera kursā BALTDEFCOL mācās virsleitnants Valts Āboliņš, tādu pašu kursu Brno Militārajā akadēmijā apgūst virsleitnants Aigars Ignatjevs. Vairāki katedras virsnieki ir beiguši Latvijas Universitātes maģistratūru. Virsleitnanti Valts Āboliņš, Aigars Ignatjevs un Pēteris Rumps pēc universitātes beigšanas ir kļuvuši par pedagogijas zinātņu maģistriem, tur pedagogijas fakultātē mācības turpina virsleitnanti Māris Utināns un Aivars Leicāns.

Taktikas katedras darbs nav iedomājams bez sakariem ar līdzīgām katedrām ārzemēs. Pēc iepriekš saskaņota plāna notiek ikgadēja pasniedzēju apmaiņa ar Brno Militāro akadēmiju Čehijā. Taktiskās nodarbības katedras virsniekiem un NAA kadetiem katedrā ir vadījuši Čehijas, Lielbritānijas un Somijas militārie speciālisti. Katedras pasniedzēji ir apguvuši nodarbību plānošanas un vadīšanas metodisko kursu dāņu virsnieku vadībā. Katedras virsnieki ir diezgan bieži viesi ārvalstu militārajās mācību iestādēs.

Vairāki Taktikas katedras virsnieki ir apguvuši praktisko pieredzi darbā ar kareivjiem karaspēka daļās. NBS vienībās vadus komandējuši virsleitnanti Māris Utināns, Aivars Leicāns, Aleksandrs Gulpe un Eduards Eids. Kapteinis Andis Landrāts beidzis Dānijas Rotas komandieru kursu. Pēc rotas vadīšanas Baltbatā un Miera uzturēšanas spēkos Bosnijā viņš sekmīgi pilda kursa priekšnieka pienākumus Vada komandieru pamatkursā. Ar precizitāti darbā un savu profesionalitāti izceļas

Vācijas karaskolas beigušie virsnieki Andris Purvinskis un Aivis Mirbahs. Sekmīgi savus pienākumus veic jaunais pasniedzējs leitnants Raivis Melnis. Sekmīgs darbs nav iedomājams bez virsnieku palīgiem, materiālo līdzekļu un tehniskā aprīkojuma nodrošinātājiem, katedras instruktoriem Jāņa Rubuļa, Zigurda Gavara, Ērika Leonoviča, Edmunda Bebera un Jevgēnija Dolbes.

Izveidotajā Taktikas centrā katedra veic plašu darbu, apmācot NBS štāba virsniekus. Katedras virsnieku vadībā uz Taktikas centra bāzes regulāri tiek plānotas un

organizētas NBS brigāžu štābu, štābu virsnieku un militārajās struktūrās strādājošo civilo darbinieku nodarbības.

10 gadus ar katedras virsnieku pūlēm un NAA vadības atbalstu katedra izaugusi par plašu, sazarotu un stabilu struktūrvienību, kur sinhroni vecāko virsnieku Viļņa Zvaigznes, Gunāra Gobas, Valda Dzirnes un citu militārā pieredze saskan ar jaunāko virsnieku enerģiju un radošo iniciatīvu. Šī savstarpējā sadarbība un apzinīgais darbs ir drošs pamats turpmākajai darba efektivitātei nākamo virsnieku sagatavošanā.

Vitauts Ļūdēns,
Vadības un politisko zinību
katedras pasniedzējs

RŪPJU PILNĀS PĀRVĒRTĪBAS

Neviens negrib, ka viņu audzina.
Tāpēc ir jāaudzina nemanot. Bet tā
jau ir māksla.

Profesors Voldemārs Zelmenis

Šo domu paudis ilggadējais kadetu un darbabiedru cienītais NAA profesors Voldemārs Zelmenis savā grāmatā "Pedagoģijas pamati", kas nākusi klajā 2000. gadā. Tie, kas ir klausījušies sirmā profesora lekcijas NAA auditorijās un NAA kādreizējā vasaras nometnē Kadagā, kas ir redzējuši viņa lieliskās uzskates shēmas, sapratīs, ka grāmatas labākās ieceres ir veidojušās un pārbaudītas tieši zaļraibajās formās tērpto kadetu sirdīs, prātos un dvēselēs. Sirmais

profesors kā paliekošs un nezūdošs balsts latviešu pedagoģijas sistēmā ir pārmetis divus tilta posmus laikā un telpā: vienu - uz pagātņi, uz mūsu izcilo militāro pedagogu ģenerāļa Jāņa Buivida gara pasauli, otru - uz nākotni, uz mūsu jaunatnes, uz mūsu armijas, uz mūsu virsniecības, uz mūsu topošās militārās inteliģences gara pasauli. Ir atkal notikusi un papildījusies pedagoģijas Augstā Dziesma – audzinātāja un audzināmo savstarpējā ietekme un bagātināšanās.

Audzināšanas teorija un metodika ir, protams, tikai neliela daļa no Vadības un politisko zinību katedras veikumiem un uzdevumiem, minētais piemērs ir svarīgs arī kā visa katedras darba procesa raksturojums. Šādi procesi ir notikuši un notiek arī citu priekšmetu apgūvē. Virsnieka personības veidošana, daudzu jo daudzu intelektuāļu zināšanu, prasmju un iemaņu gūšana, nostiprināšana un attīstīšana - tāds ir katedras darba ceļš. Arī pati katedra ir veidojusies un attīstījusies - pat tās nosaukumi. Daudzas mācību programmas un mācību tematiskie plāni ir tapuši, dzīvojuši sev nolemto mūžu un nogūlušies plauktos, lai atkal un atkal rastos jauni, jaunām prasībām atbilstoši. Liekas, visas maiņas NAA mācību gaitā kā spēcīgi impulsi visvairāk ir atspoguļojušies tieši šīs katedras darbā. Ar aktīvu intelektuāļu līdzdalību katedra ir palīdzējusi dažādu NAA darba problēmu risināšanā. Darbs auditorijās ir tikai aisberga redzamā daļa. Kas var novērtēt, cik bezmiega vakara stundu pavadīts pie grāmatām un datoriem. Pienākot NAA 10 gadu darba jubilejai, nav pat laika tā pa īstam atskatīties un novērtēt paveikto.

Vai ārā ir ziemas baltums vai rudens pelēkums, vai vasaras rāmais zaļums, NAA auditorijās vienmēr ir pavasaris - zaļraibs, nebēdnīgs pavasaris. Zaļraibi ir formas tērpi, zaļraibas ir diskusijas semināros un nebēdnīgā meiteņu un puisi čala starpbrīžos. NAA pirmais rektors pulkvedis Valdis Matīss mēdza kadetus saukt par studentiem formās. Vienmēr rūpju pilnajam Mācību daļas

priekšniekam pulkvežleitnantam Ināram Bīskapam viņi bieži sagādāja gan sirdēstus, gan prieku, bet prieka tomēr bija vairāk. Patiešām – daudzi bijušie kadeti tagad ir NAA pasniedzēji un darbinieki. Tas ir vislielākais gandarījums. Un liels gandarījums ir arī tas, ka vairāki pasniedzēji, kas bez svārstīšanās un šaubām atrada ceļu uz NAA, vēl joprojām ir vieni no aktīvākajiem. Šajā lielajā militārās inteliģences veidošanas procesā liela nozīme ir Vadības un politisko zinību katedrai, kura kādreiz bija...

Humanitāro zinātņu katedra, bet vēlāk – Pedagoģijas katedra. Bet šī darba šūpulis tād bija Humanitāro zinātņu katedra, kurā bija apvienots patiešām plašs speciālistu loks - pedagogi, psihologi, juristi, vēsturnieki, ģeogāfi, filozofi u.c. Arī NAA darba apjoms toreiz bija, varētu teikt, divtik liels. Tam par iemeslu bija NAA uzdevums sagatavot arī jaunos robežsargu virsniekus, jo toreiz robežsardze bija Aizsardzības ministrijas pakļautībā. Mūsu valsts neatkarības atjaunotnes sākumā pirmās Aizsardzības spēku vienības bija robežsargi. Viņi atjaunoja arī godasardzes pie Brīvības pieminekļa.

Topošie jaunie virsnieki apguva divas specialitātes: mobilie strēlnieki specializējās pedagoģijā, bet robežsargi - tiesību zinībās. Kā raksta pirmais katedras vadītājs profesors Voldemārs Veics žurnāla "Kadets" 1994. gada 21. numurā, Humanitāro zinātņu katedra nodibināta 1992. gada septembrī kā NAA mācību, metodiskā un zinātniskā darba pamatvienība. Jaunās katedras galvenie uzdevumi

bija sagatavot kadetus ar augstāko civilo izglītību pedagoģijā un tiesību zinātnēs, piedalīties aizsardzības darbinieku kvalifikācijas celšanā humanitārajās zinātnēs, veikt metodisko un zinātnisko darbu tiesību zinātnēs, pedagoģijā, psiholoģijā un citos humanitārā cikla priekšmetos, rūpēties par kadetu vispusīgu un harmonisku izaugsmi. Katedrā tika sagatavoti kadeti bakalaura grāda ieguvei pedagoģijā un tiesību zinātnēs. Katedras pirmie docētāji bija profesori Voldemārs Zelmēns, Imants Plotnieks, Voldemārs Veics, Dr. Filoz. Oļegs Pavlovs, Jānis Druviņš, Gunārs Tauriņš, Dr. Paed. Inese Jurgena, Ilgvars Krastiņš, Jānis Rozenbergs, Zigurds Mikainis, Zinaida Melbārde, vecākā pasniedzēja Brigita Brigere, Vija Silniece, lektore Aija Strautmane, Mācību un metodiskā kabineta vadītāja Lāsma Meldere. Daļa docētāju toreiz bija vieslektori no LU un citām augstskolām – profesori Līna Birziņa, Jānis Porietis, Jānis Strautmanis, docenti Ludvigs Grudulis, Ināra Krūmiņa, Ārija Karpova, Inta Kraukle, Antons Daukšts, lektori Agra Reigase, Sandra Spilve, Inese Poča, Rihards Kalvāns, Ingrīda Vīgante. Kā māte par kadetiem rūpējās asistente Inta Iškova. Ritēja laiks. No NAA aizgāja robežsargi un juristi. Vairāki docētāji ieguvuši augstāku akadēmisko un zinātnisko kvalifikāciju, no vieslektoriem kļuvuši par pastāvīgiem darba veicējiem NAA. Kadeti stāvējuši goda sardzē Meža kapos, izvadot mūžības ceļā izcilo pedagoģijas speciālistu Dr. paed. Ludvigu Grudulī. Katedra kļuvusi militārāka, mainījies arī nosaukums. Vadības un politisko

zinību katedras vadītājam un docētajam majoram Andrim Čakārnim viņa principiālais un prasīgais vadības stils allaž bijis nepieciešams, lai atrisinātu visas lielo pārmaiņu problēmas. Kādu laiku katedru vadīja tās docētājs majors Ivo Mogiļnijs ar savu iejutīgo, bet arī prasīgo darba stilu. Katedras darbs kļuvis plašāks, sazarotāks. Mācību semināru organizēšana kara medicīnā, apgādē, militārajā vadībā. Semināru dalībnieki saka, ka viņiem patīk atkal būt NAA, tās radošajā gaisotnē. Pasniedzēji ceļ savu kvalifikāciju gan pašu katedras auditorijās, kad te atbraukuši kolēģi – militārie pedagogi no Dānijas, kas jau kļuvuši it kā par pašu katedras darbiniekiem, gan Zemessardzes štābā, kad te atbraukuši mūsu draugi no ASV Mičiganas armijas Nacionālās gvardes, gan tālu, tālu tālumā - Austrijā, Itālijā u.c.

Iesildītu kabinetu nav un vēl tik drīz nebūs. Katedrai atkal pārmaiņas, atkal Jurģi. Bijām 2. un 4. stāvā, pašreiz esam 4. stāvā. Tas nozīmē, ka būsīm 5. stāvā. Kad beigsies remonts. Maināmie un augšu.

Labvēlīgi elektrizētas ir katedras sēdes. Pasniedzējas Ingrīdas Vīgantes entuziasms un ierosmes, Dr. Med. Liānas Pļaviņas rūpīgums, pasniedzējas Baibas Saltupes erudīcija, virsleitnanta Pētera Egles psiholoģiskais vērojums, pasniedzēja Munta Ģeibaka dedzīgums, profesora Oļega Pavlova filozofiskā gudrība, pasniedzēja Riharda Kalvāna gudrā ironija, pasniedzēja Jāņa Arāja atturīgais spriedums, leitnanta Edgara Stroda precizitāte un Apmācību

kabineta priekšniece Brigita Ozoliņa kā visas katedras dvēselīte, kas visas katedras redzamās un neredzamās rūpes satinusi vienā lielā rūpju kamolā.

Kūp pasniedzēju un kadetu galvas. Kūp datori netiešā un kādreiz arī tiešā nozīmē. Katedra strādā. Zaļraibais rūpju pavasaris nebeidzas.

Andris Kļaviņš,
NAA Fiziskās kultūras katedras
pasniedzējs no 1993.gada

IEDEGT SPORTA DZIRKSTI UN NEST TĀLĀK

Lai gan bruņotajos spēkos strauji tiek ieviestas jaunas modernas tehnoloģijas un visās militārajās struktūrās arvien lielāku nozīmi iegūst intelektuālais, nevis fiziskais spēks, nav iedomājams karavīrs bez labas fiziskās sagatavotības.

Nacionālās aizsardzības akadēmijas Fiziskās kultūras katedra, pamatojoties uz reglamentu un saskaņā ar pasniedzēju pēdējos gados un aizvadītajos desmit darba gados gūto pieredzi, ir izstrādājusi programmas, kas ļauj sekmīgi veikt uzticēto uzdevumu – audzināt vispusīgi sagatavotu virsnieku dienestam bruņotajos spēkos. Jāatzīst, ka šie desmit gadi, kad vairākkārt mainījusies militārās izglītības koncepcija, kad

akadēmija augusi un veidojusies, arī Fiziskās kultūras katedrai nav bijuši viegli.

Soli pa solim ir uzlabojusies materiālā bāze. Ir izremontētas sporta zāles un palīgtelpas, iekārtota samērā moderna trenāžieru zāle. Šodien tikai pirmo izlaidumu kadeti atceras laikus, kad pēc nodarbībām nebija kur nomazgāties, bet spēku varēja attīstīt ar primitīviem “dzelžiem”.

Ar dāņu kolēģu palīdzību ir izbūvēta moderna militārā šķēršļu josla, kura gatavojas uzņemt Eiropas reģiona CISM starptautiskās sacensības. Kadeti un klausītāji tiek apgādāti ar sporta tērpiem un iespēju robežās ar labu sporta inventāru.

Šķēršļu joslas pārvarēšana

Liela daļa akadēmijas absolventu dienestu sāk kā vadu un rotu komandieri. Tātad viņiem tiek uzticēts pats dārgākais – cilvēka veselība un pat dzīvība. Katedras pasniedzēji mācību procesā ir centušies nākamajos virsniekos ieaudzināt šo atbildības sajūtu, reizē dodot zināšanas par fiziskās audzināšanas teorijas pamatnostādņēm un sporta nodarbību ietekmi uz cilvēka organismu, kā arī attīstot prasmi plānot, organizēt un vadīt sporta nodarbības un sacensības. Liela uzmanība tiek veltīta militarizēto sporta sacensību organizēšanai, kurās liela nozīme ir drošības pasākumiem.

Augstāka līmeņa - rotas komandieru kursa - programmā lielāks apjoms ir teorētiskajai programmas daļai, kurā nozīmīga vieta ierādīta olimpiskajai kustībai, sporta vēsturei, starptautiskām militārām sporta organizācijām, traumu profilaksei, dopinga problēmām utt. Šīs programmas klausītāji par minētajām tēmām kārtro teorētisko eksāmenu.

Gadu gaitā ir mainīties katedras pasniedzēju kolektīvs, bet nav mainījušās katedrā esošās pamatnostādnes - virsniekam savā vienībā un armijā jānes tālāk sporta un fiziskās aktivitātes gars, tāpat kā akadēmijā dziedātās dziesmas, iemācītās dejas. Virsniekam savi padotie jāaudzina par vispusīgiem, harmoniski veidotiem cilvēkiem, jāaudzina, arī rādot paraugu. Te var minēt NAA bijušo prorektoru, tagad NBS štāba priekšnieku pulkvedi Kārli Krēslīņu, bijušo pasniedzēju majoru Robertu Drāki, bijušo katedras vadītāju majoru Zigurdu Irbi, kuri ne tikai ilgus gadus saglabājuši draudzību ar sportu,

bet joprojām pārsteidz ar uzvarām pat starptautiska mēroga sacensībās. Arī pašreizējie katedras pasniedzēji ir aktīvi sportisti, kā arī turpina mācības savā specialitātē. To, kā ir savienojams sports un dienests, parāda kadetu panākumi gadu garumā daudzos sporta veidos, kā arī izcīnītā augstā otrā vieta NBS spartakiādē kopvērtējumā. Atskatoties akadēmijas īsajā vēsturē, atceramies deviņdesmito gadu NAA volejbola izlases panākumus: sudraba medaļas Latvijas amatieru čempionātā un – visiem par pārsteigumu - universiādē, kad mūsu nelielā mācību iestāde apspēlēja tādus milžus kā Latvijas Universitāti un Tehnisko universitāti. Atceramies arī mūsu brīvās cīņas un virves vilkšanas komandu panākumus. Latvijas čempionātos virves vilkšanā NAA komandas izcīnījušas godalgotas vietas gan vīriešu, gan sieviešu konkurencē. Akadēmijas virsnieki un kadeti Latvijas čempionātos svaru bumbu celšanā izcīnījuši čempionu titulus gan vīru, gan junioru konkurencē. Virsleitnants Roberts Innus ir Baltijas čempions smagajā svarā svaru bumbu celšanā. Atzīstamus rezultātus kadeti parāda arī pauerliftingā, kas Latvijā kļūst arvien populārāks.

Katedrā ir daudz darīts, lai tiktu gaidīti ikgadējie sporta vakari ar ievērojamu sporta zvaigžņu piedalīšanos. Pie kadetiem ir viesojušies LOK prezidents Vilnis Baltiņš, olimpiskie čempioni Inese Jaunzeme, Jānis Lūsis, olimpiskais vicečempions Aigars Fadejevs, basketbola treneris Jānis Zeltiņš, profesors Edgars Brēmenis un daudzi citi.

*NAA sporta vakars (no kreisās majors Ilmārs Vīksne, Jānis Lūsis
Guntars Purviņš)*

Mūsdienu dzīves ritms un augstās prasības liek cilvēkam koncentrēt maksimālus spēkus savas profesijas uzdevumu veikšanai, it sevišķi tik atbildīgā jomā kā militārā.

Fiziskās formas uzlabošana un saglabāšana ir katra karavīra pienākums, tā ir neatņemama dienesta sastāvdaļa.

Dr.sc.ing. pulkvedis *Jānis Melderis*,
NAA prorektors zinātniskajā darbā,
AZC vadītājs

AIZSARDZĪBAS ZINĀTŅU CENTRS NAA PASTĀVĒŠANAS 10 GADOS

Aizsardzības zinātņu centra (AZC) pirmsākums ir 1992.gada jūlijā, kad jaundibinātās akadēmijas mācību procesa zinātniskajai nodrošināšanai NAA prorektors mācību un zinātniskajā darbā pulkvedis Kārlis Krēsliņš izveidoja nelielu pētnieku un datorspeciālistu grupu. Lai varētu organizēt pētījumus militārajā izglītībā un valsts aizsardzības sistēmas nostiprināšanas jomā, saskaņā ar štatu sarakstiem no 1993.gada 1.maija akadēmijā tika paredzētas šādas atsevišķas struktūrvienības:

- Redakcijas un izdevniecības nodaļa (tipogrāfija “Junda”);
- Zinātniskā grupa;
- Informatīvā grupa (ar bibliotēku);
- Skaitļošanas centrs.

Jau 1993.gadā Aizsardzības ministrija nelielajam zinātniskās grupas kolektīvam pasūtīja veikt četrus pētījumus:

- 1) Aizsardzības koncepcijas politiskie, militārie un ekonomiskie aspekti;

- 2) AM zinātniski tehniskās un militārās informācijas kartotēkas un bibliotēkas izveides pamatojums;
- 3) Ieroču izvēles metodika Baltijas valstīs;
- 4) Latviešu militārā terminoloģija.

Sadarbībā ar Informatīvo grupu un pateicoties pētnieku entuziasmam un arī pulkveža Kārļa Krēsliņa pūlēm, visi šie pētījumi īsā laikā līdz gada beigām tika veikti un nodoti AM valsts sekretāram praktiskai izmantošanai ministrijas un Aizsardzības spēku speciālistiem.

Ar 1994.gada 1.jūniju izveidoja NBS profesionālās atlasēs laboratoriju, kuru kopā ar pārējām iepriekšminētajām grupām apvienoja Aizsardzības zinātņu centrā, bet ar 1995.gada 25.maiju RIN tika izveidota kā atsevišķa struktūrvienība (sakarā tipogrāfijas "Junda" gaidāmo atdalīšanos no NAA). AM, pateicoties pirmo pētījumu veiksmīgai izpildei, no 1994.gada jaunajam AZC kolektīvam katru gadu pasūtīja piecus pētījumu projektus. Kā nozīmīgākos var minēt:

- 1) Latvijas NBS izveides koncepcija;
- 2) Militārās apmācības koncepcija un tās realizācijas pamatojums;
- 3) LR drošības sistēmas konceptuālie pamati;
- 4) Latvijas austrumu robežas inženiertehniskais nodrošinājums;
- 5) Totālās aizsardzības sistēmas konceptuālie pamati un izveides principi;
- 6) Apvidus izmaiņu apkopošanas un Latvijas dežūrkartes sastādīšanas noteikumi.

Lai nodrošinātu akadēmijas mācību procesu, sākot ar 1998.gada 15.oktobri AZC tika izveidota jauna Redakcijas un izdevniecības nodaļa (RIN), kas darbību sāka ar kopēšanas darbu nodrošināšanu akadēmijā. No Informatīvās grupas AZC tika izveidota akadēmijas bibliotēka ar lasītavu. Bibliotēku un RIN, nostiprinoties ar pieredzējušiem kadriem un materiālo bāzi, sākot ar 1999.gada 1.jūliju atdalīja no AZC, un tās sāka darboties kā patstāvīgas akadēmijas struktūrvienības.

NAA akadēmiskais personāls, uzkrājoties pasniedzēju pedagoģiskajai pieredzei, ar 1998.gadu sāk daudz aktīvāk piedalīties pētnieciskajā darbībā, palīdzot AZC nelielajam kolektīvam veikt šādus pētījumus:

- 1) NBS kājnieku apakšvienību vienoto taktikas pamatprincipu pamatojums;
- 2) Munīcijas un sprāgstvielu drošas uzglabāšanas, pārvadāšanas un pielietošanas apstākļu izpēte;
- 3) Kareivju fizisko spēju raksturojums un psiholoģisko īpašību novērtējums;
- 4) Strēlnieku ieroču un munīcijas pārbaudes un kaujas spēju salīdzināšanas metodikas izstrāde;
- 5) Jaunkareivju fiziskās un psiholoģiskās īpatnības un to izmaiņas dienesta laikā (uz Alūksnes MC bāzes);
- 6) Kara tehnikas attīstības tendences un tās loma NBS.

Kā aktīvus pētniecisko projektu izpildītājus no NAA pedagoģiskā kolektīva var atzīmēt pulkvedi Jāni Skrindu, pulkvežleitnantu Arni Kalnāju, majoru Arkādiju Umbraško, profesori Liānu Pļaviņu, RIN redaktori Maretu Krisbergu un daudzus citus.

Lai nodrošinātu akadēmiju ar zinošiem sakaru un datortehnikas speciālistiem un sniegtu lielāku palīdzību mācību procesa nodrošināšanā, AZC Skaitļošanas centru, pārveidojot to par Infotehnoloģijas nodaļu, 2000.gada aprīlī nodeva akadēmijas Saimniecības departamenta rīcībā.

Šobrīd AZC turpina darbu kā neliels, vienots pētnieku un informācijas analītiķu kolektīvs, darbojoties pēc NAA Senātā apstiprinātajiem Statūtiem un saskaņā ar likumu "Par zinātnisko darbību". Finanšu līdzekļus AZC darbībai iedala Aizsardzības ministrija NAA budžeta ietvaros - kā akadēmijas struktūrvienībai, bet valsts institūciju pasūtīto pētījumu projektu izpildei - Izglītības un zinātnes ministrija. NAA Aizsardzības zinātņu centrs kā akadēmijas struktūrvienība atbild par zinātniskās darbības un lietišķo pētījumu organizāciju akadēmijā.

NAA Satversmes sapulce septembrī, izskatot un pieņemot akadēmijas Satversmes jauno redakciju, centram piešķīra jaunu nosaukumu – „Aizsardzības zinātniskās pētniecības centrs” (AZPC), jo vārdkopu “aizsardzības zinātņu” IZM uzskatīja par tendenciozu. Centra pamatuzdevums palika iepriekšējais - organizēt pētījumus militārajā izglītībā un militāro problēmu risināšanā, lai nostiprinātu valsts aizsardzības sistēmu ar šādiem tā darbības pamatvirzieniem:

- lietišķie pētījumi valsts drošības un aizsardzības politikas un militārās izglītības un zinātnes jomā;
- NATO alianses, Ziemeļeiropas, neitrālo un citu valstu, īpaši mazo valstu, bruņoto spēku totālās aizsardzības organizēšanas pieredzes, krīzes pārvaldīšanas, militārās izglītības un apmācības jomu pētījumi;
- informācijas apmaiņas sekmēšana ar Baltijas un citu partnervalstu aizsardzības ministriju un bruņoto spēku pētniecības iestādēm drošības un aizsardzības jomā.

Lai sekmīgi varētu pildīt šos uzdevumus, AZC pēdējos gados centās savu pētījumu projektos iesaistīt daudz plašāku AM, NBS un Latvijas augstskolu speciālistu loku. Tikai pateicoties tam, bija iespējams veikt šādu pētījumu projektus:

- 1) Latvijas tautsaimniecības un NBS mobilizācija;
- 2) Operāciju vadīšanas un plānošanas dokumentu izstrāde;
- 3) Strēlnieku ieroču un munīcijas pārbaudes un kaujas spēju salīdzināšanas metodikas izstrāde;
- 4) Budžeta plānošanas procesa īpatnības NBS struktūrvienībās un tā sastādīšanas metodika;
- 5) Krīzes situācijas pārvaldīšana;
- 6) NBS lietošanai reglamentētās vienotas terminoloģijas apkopojums;
- 7) NBS Sauszemes spēku vienību kaujas pielietošanas pamatprincipi;

8) NBS kara un krīzes laika plānošanas sistēmas izveides pamatprincipi.

Visā pastāvēšanas laikā AZC kopumā ir organizējis izpildi un piedalījies vairāk nekā 50 AM pasūtītajos pētījumu projektos un 20 iniciatīvajos pētījumu projektos. Pētījumi tika veikti ar AM, NBS un Latvijas augstskolu speciālistu piedalīšanos un pateicoties NAA darbinieku entuziasmam.

Piedalīšanās pētījumos pieredzējušajiem pasniedzējiem dod iespēju veidot iestrādes mācību procesa uzlabošanā, bet jaunajiem pasniedzējiem - iegūt pieredzi pētījumu veikšanā un pabeigt studijas maģistratūrā. Trīs jauno pasniedzēju darbi ar AZC palīdzību tika iesniegti LZA jauno zinātnieku konkursos, iegūstot LZA atzinību un balvas.

Katru gadu AZC darbinieki organizē 5-6 seminārus par pētījumu rezultātiem un piedalās daudzos starptautiskos semināros, iegūstot attiecīgas publikācijas. Šogad AZC darbinieki piedalījās 18 semināru, kursu un konferenču darbā (to skaitā septiņos starptautiskos semināros un konferencēs), kuru rezultāti tiek ņemti vērā pētnieciskajā darbībā. Tika sagatavota uzstāšanās un iesniegtas tēzes 3 starptautisku zinātnisku konferenču darbu krājumiem, un iegūtas starptautiski atzītas zinātniskas publikācijas.

AZC darbinieki 2001.gadā piedalījās šādās starptautiskās konferencēs, forumos,ursos un semināros:

1. Janvāra barikādes kā tautas pretestības forma totalitārajam režīmam un to mācības – LZA, 19.01.01.
2. 2001.gada civili militārās sadarbības programma - Kanādas universitāšu un koledžu asociācija - Otava, 20.01. –14.02.01.
3. Personības brieduma psiholoģiskie aspekti - RPIVA un LU, 11.04.01.
4. Daudznacionāla vai etniski vienota valsts Dienvidaustrumu Eiropas gadījumā - Austrijas Aizsardzības akadēmija – 17.-22.05.01.
5. Virsnieku menedžmenta sistēma – MLTI, 22-25.05.01.
6. Atklāta politika un aizkulišu lēmumi Latvijā - Sorosa fonda II sabiedriskās politikas forums, 20.07.01.
7. NATO – valsts politiskā prioritāte - Roberta Šūmaņa institūts, 08.09.01.
8. Informētas sabiedrības nepieciešamība - Roberta Šūmaņa institūts, 06.10.01.

Pētnieks leitnants Raimonds Rozenfelds 2001.gadā sagatavoja un aizstāvēja kvalifikācijas darbu, iegūstot tiesību zinātņu maģistra akadēmisko grādu. Majors Jānis Mekšs gatavojas pedagoģisko zinātņu doktora disertācijas

aizstāvēšanai, kas tika iesniegta RPVIA Promocijas padomē 2000.gadā. Piedalīšanās semināros un konferencēs dod iespēju operatīvi apmainīties ar informāciju, iegūt jaunākās izstrādes un materiālus, uzstāšanās ar ziņojumu nozīmē arī iegūt publikācijas, kas ļoti nepieciešamas akadēmijas topošajiem maģistriem un doktoriem. AZC visā pastāvēšanas laikā deva iespēju saviem darbiniekiem sagatavot un aizstāvēt vienu habilitētā doktora un vienu doktora disertāciju, divus maģistra darbus, kā arī sagatavot vēl vienu doktora disertāciju.

AZC speciālisti leitnants Raimonds Rozenfelds un virsleitnants Voldemārs Lauciņš kā LZA Militārās terminoloģijas apakškomisijas locekļi 2001.gadā aktīvi, sadarbojoties ar Terminoloģijas un tulkošanas centra pārstāvjiem, darbojas arī NATO terminoloģijas komisijā, un tika sagatavoti arī šķirkļi par militārās izglītības jautājumiem Sorosa fonda gatavotajam enciklopēdiskajam apkopojumam. Pēc AM valsts sekretāra vietnieka Anrija Brenčāna rīkojuma tika sagatavots informācijas apkopojums un izstrādāti priekšlikumi AM licencēšanas komisijai par eksāmenu pieņemšanas programmu. Saskaņā ar AM Sabiedrisko attiecību padomes (2001.gada 22.marta protokols Nr.3) lēmumu par žurnāla "Militārais Apskats" izdošanu tika organizēta un veikta aptauja NBS struktūrvienībās, kuras rezultātā tika apkopotas 462 aptauju anketas par šāda AM žurnāla izdošanas nepieciešamību. Apkopojuma pārskata rezultāti tika iesniegti AM Sabiedrisko attiecību un preses nodaļai.

Saskaņā ar NAA rektora pavēli AZC kolektīvs jūlijā sāka izstrādāt akadēmijas vadības struktūrfunkcionālās analīzes un vadības optimizācijas ieteikumus, kuri pēc sagatavošanas tika nodoti NAA prorektoram ierindas un audzināšanas darbā praktiskai realizācijai. Pēc rektora pavēles, sākot ar augustu, tika organizēti un uzsākti pētījumi Latvijas kara mākslas vēsturē, un 2001.gadā jau tika sastādīti un nodoti pārskati par šādiem pētījumiem:

- 1) Krustnešu karamāksla un izmaiņas tajā krusta karu laikā Livonijā (izpildītājs - Mag. hist. Dagnis Dedumietis);
- 2) Pirmās latviešu karaspēka vienības un Latvijas armijas izveidošanās (izpildītājs - Mag. hist. Juris Ciganovs);
- 3) Otrā pasaules kara pēdējais periods Latvijā (izpildītājs - Aivars Pētersons);
- 4) Vēsturiski aspekti Latvijas teritorijas operatīvā izmantošanā militāru operāciju laikā (izpildītājs - Dr.sc.ing. Jānis Melderis);
- 5) Spilves kauja karamākslas vēsturē (izpildītājs - Mag. hist. Jānis Arājs).

Materiāls par pēdējiem diviem tematiem tika iesniegts arī žurnāla "Militārais Apskats" redakcijai un tika publicēts 2001.gada Nr.1 (112).

Saskaņā ar NBS štāba J-1 departamenta priekšnieka lūgumu un pēc NAA rektora pavēles majors Jānis Mekšs veica darbu, izstrādājot priekšlikumus NBS virsnieku un virsdienesta karavīru izvērtēšanas sistēmas uzlabošanai, kas tika nosūtīti pasūtītājam.

AZC darbinieki cenšas piedalīties visos MLT organizētajos semināros, kā arīursos, semināros un konferencēs, kuru tematika veiktajiem pētījumiem ir tuva. Sākot ar 1999.gadu, AZC publikācijas tika apkopotas AZC ikgadējos rakstu krājumos. Arī visu pētījumu projektiem, kuru rezultāti tiek apkopoti attiecīgos pārskatos un pozitīvi novērtēti recenzijās, tiek piešķirts ISBN kods, un tie tiek nosūtīti Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, AM, NBS un spēku veidu štābiem un NAA bibliotēkai. Tādi darbi autoriem uzskatāmi par publikāciju.

NAA Aizsardzības zinātņu centrs 2000.gadā noslēdza sadarbības līgumu ar Cīrihes Drošības un konfliktu pētījumu centru Šveicē, kas dod iespēju regulāri organizēt starptautiskus seminārus par interneta izmantošanu starptautiskās drošības politikas praksē. No Šveices Federālā Tehnoloģijas institūta puses seminārus organizē tā ISN (International Relations and Security Network) koordinators Ph.Dr. Michel Hess, piesakot tos caur EAPC/PfP kanāliem Briselē.

Tādu starptautisku semināru par interneta izmantošanu starptautiskās drošības politikas praksē AZC organizēja 2000.gada 19.-24.novembrī ar 19 dalībnieku (no AM, NBS štāba, ZS, Gaisa spēkiem, Jūras spēkiem un NAA) piedalīšanos, un kārtējais seminārs tiek plānots 2002.gada 23.-26.aprīlī.

Attēlā redzami 2000.gada novembra semināra dalībnieki pēc sertifikātu saņemšanas. Pēc dalībnieku atsauksmēm, šāds praktisks seminārs ir informatīvs un nepieciešams, sevišķi štābu darbiniekiem un speciālistiem, kas nodarbojas ar prezentāciju sagatavošanu, interneta mājas lapas izveidi un nodrošina PfP operācijas.

2000.gada novembra semināra dalībnieki pēc sertifikātu saņemšanas

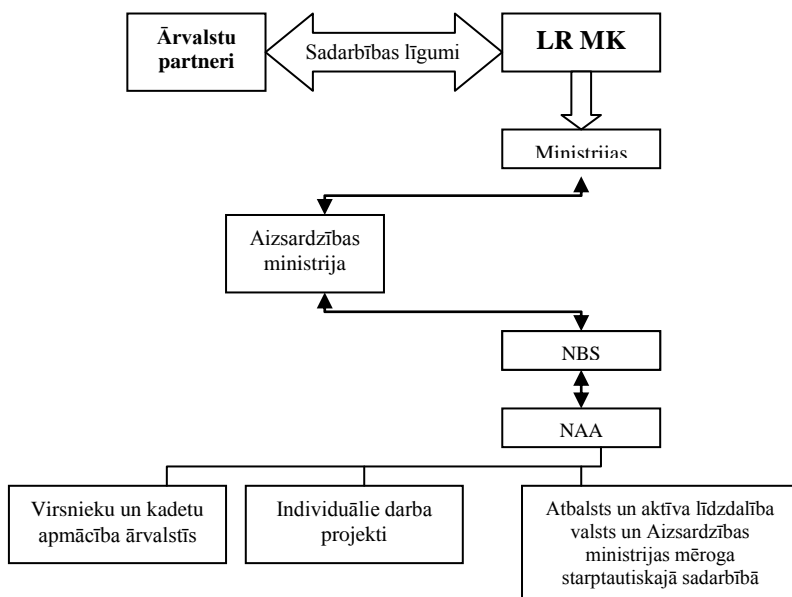
Arī 2002.gadā NAA akadēmiskais personāls plāno spraigu zinātnisko darbību, izstrādājot 20 pētnieciskos projektus un sagatavojot aizstāvēšanai vairākus kvalifikācijas darbus maģistra akadēmisko un doktora zinātnisko grādu iegūšanai. Akadēmijas 10 gadu jubilejā vēlos novēlēt veiksmi visam NAA personālam mūsu akreditācijas gadā un sevišķi novēlēt panākumus zinātniskajā darbībā, paaugstinot savu kvalifikācijas līmeni. Tikai radošs darbs sekmē attīstību un progresu.

Virsliecinants *Edmunds Svenčs*,
NAA ārējo sakaru un
preses virsnieka p.i.

LATVIJAS NACIONĀLĀS AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJAS STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS RAKSTUROJUMS

Dialogs cilvēku starpā nozīmē saskaņu viņu ģimenēs, dialogs valstu starpā ir panākumu un sadarbības ķīla. Latvijas nepārprotamā tieksme uz iestāšanos Ziemeļatlantijas aliansē pieprasa šādus dialogus arī no visām valstiskām struktūrām. Objektīva Aizsardzības ministrijas prasība liek visām militārajām struktūrām starptautiskās sadarbības jomā par savu mērķi izvirzīt divas galvenās prioritātes: valodas apmācību un pieredzes gūšanu starptautiskajā sadarbībā. Tuvāk savu izpratni par akadēmijas vietu starptautiskajā sadarbībā paskaidrošu 1.shēmā:

1.shēma

1.shēmā es attēloju to sadarbību, kas patlaban nosaka akadēmijas stāvokli un lomu attiecībās ar mūsu ārvalstu sadarbības partneriem. Turpinājumā plašāk paskaidrošu minētās jomas, kas patlaban, pēc 10 gadu produktīvas darbības, ir NAA starptautiskās sadarbības prioritātes.

Virsnieku un kadetu mācības ārvalstīs, šķiet, ir visaktīvākā sadarbības joma. 10 gados Vācijas, Zviedrijas, Čehijas militārajās akadēmijās vada komandiera kvalifikāciju dažādās specialitātēs ieguvuši 34 NAA kadeti un 36 kadeti joprojām turpina savas studijas, nu jau arī Dānijas, ASV un Lielbritānijas militārajās augstskolās.

Papildināt savas zināšanas attiecīgajā kvalifikācijā ārvalstu akadēmijās devušies 30 akadēmijas virsnieki un pasniedzēji, savukārt septiņi virsnieki patlaban turpina savu izglītošanos ārvalstīs: Čehijā (Valdis Jurgelāns, Aigars Ignatjevs), Vācijā (Edmunds Zeļenovs, Edijs Utmans), Igaunijā - Baltijas Aizsardzības koledžā (Valts Āboliņš), Kanādā (Voldemārs Lauciņš, Armands Kaļišuks). Izmantojot iespēju studēt ārvalstu akadēmijās, Latvijas Nacionālie bruņotie spēki ir ieguvuši starptautiska līmeņa speciālistus artilērijā, sapierus, motorizēto kājnieku vada komandierus, JS kuģu apkalpes vadītājus, sakarniekus, apgādes dienesta speciālistus un tanku apakšvienību komandierus.

Jāpiebilst, ka virsnieka un virsdienesta instruktora militārā izglītība ir nepārtraukts process dienesta gaitā, tāpēc minētās sadarbības valstis nodrošina iespēju akadēmijas darbiniekiem nepārtraukti paaugstināt savu kvalifikāciju, tādējādi uzlabojot viņu darba kvalitāti.

Individuālie darba projekti ir akadēmijas divpusējā sadarbība, par kuru atbild tikai Nacionālā aizsardzības akadēmija.

Vislabākais šādas sadarbības piemērs ir Baltijas jūras valstu militāro akadēmiju konference (BMAK), kurā piedalās šo akadēmiju pārstāvji. Pagājušogad šāda konference notika Polijā, kur pulcējās astoņu valstu (izņemot Krieviju un Vāciju) darba grupas. Konferencē mērķis ir veicināt Baltijas reģiona valstu kopīgu darbību gan pieredzes apmaiņas jomā, gan kopīgi meklējot problēmu risinājumu. Konferencē akadēmiju pārstāvji atspoguļo savu pieredzi daudzos jautājumos un apspriež problēmjautājumu risināšanas grūtības. Šogad ceturrtā šāda konference tiks organizēta Nacionālajā aizsardzības akadēmijā.

Ļoti svarīga darba joma ir starptautiska mācību programmu līmeņu atzīšana. Tādēļ 2000.gadā NAA viesojās triju ārvalstu pārstāvju darba grupa, kuras uzdevums bija izstrādāt ieteikumus NAA mācību bāzes un studiju kvalitātes uzlabošanai. Pamatojoties uz šiem ieteikumiem, akadēmijas prioritātes ir:

- 1) NBS virsnieku militārās izglītības koncepcijas ieviešana un studiju kvalitātes uzlabošana:
  - a) Kapteiņu kurss – 2004.gadā,
  - b) Jaunāko štāba virsnieku kurss - 2002.gadā,
  - c) pasniedzēju kvalifikācijas paaugstināšana,
  - d) studiju izdales materiālu sagatavošana;

- 2) kadetu un klausītāju sadzīves apstākļu uzlabošana:
  - b) kazarmas pārbūve par istabu tipa kopmītni,
  - c) sporta un atpūtas bāzes labiekārtošana,
  - d) kadetu norīkojumu skaita samazināšana;
- 3) mācību bāzes uzlabošana:
  - e) Pirmā mācību korpusa pārbūve,
  - f) mācību klašu, laboratoriju labiekārtošana, bibliotēkas automatizācija;
- 4) tālmācības programmas ieviešana, sagatavojot rezerves virsniekus un organizējot kvalifikācijas kursus.

Ir saprotama ārvalstu partneru objektīvā prasība nodrošināt akadēmijā augstas kvalitātes militāro izglītību, jo tam ir nozīme starptautiskajā mērogā. Nopietna attieksme pret saviem uzdevumiem atvieglos mūsu absolventu turpmāko virzību starptautiskajā sektorā - iestāties citu valstu militārajās akadēmijās vai doties starptautiskajās misijās.

Piebilde minētajam lai ir NAA 2004.gadā paredzētais Jaunāko štāba virsnieku kurss, kas turpmāk būs viens no obligātiem posmiem LR AS virsniekiem pirms iestāšanās Baltijas Aizsardzības koledžā.

Nosakot NAA starptautiskās sadarbības prioritātes, noteikti jāievēro, ka atbalsts un aktīva līdzdalība valsts un Aizsardzības ministrijas mēroga starptautiskajā sadarbībā ir tā joma, kas nākotnē kļūs par dominējošo. Par to liecina 2001.gada rādītāji – 41 pasākums, kas saistīts ar abpusējam vizītēm, starptautiskām konferencēm un NAA personāla komandējumiem uz ārzemēm. Ja, piemēram, virsnieku sagatavošana (no NAA kadetu sastāva) ārvalstīs tiks pārtraukta ar 2002.gadu, gluži otrādi, aktualizēsies akadēmijas prezentējošā loma AM fonā. NAA - vienīgā virsnieku sagatavošanas iestāde Latvijā - realizē vairākas apmācību programmas un kursus, turklāt tā ir arī vienīgā iestāde Latvijā, kas nodrošina NBS virsnieku kvalifikācijas paaugstināšanu profesionālajā jomā (Rotu komandieru kurss, Kapteiņa kurss u.c.). Tas neapšaubāmi ietekmē starptautisko sadarbības partneru interesi un vēlmi iepazīties ar aizsardzības akadēmiju.

Minēšu arī, ka akadēmija vienmēr objektīvi spējusi sevi parādīt arī starptautiskajās mācībās (“Best Effort” 1997.g., “Baltic Hope” 1999., 2000.g. u.c.) gan nodrošinājuma, gan organizētāju lomā, gan arī kā apakšvienības, kas veiksmīgi pilda mācību programmu.

Vēl viena joma, kas šeit būtu jāuzsver, ir saistīta ar NAA personāla izglītošanu ārvalstīs, rodot iespēju piedalīties dažādos starptautiskos (IPP, PfP, Shape, MLT u.c.)ursos, semināros un konferencēs.

Kopumā raksturojot NAA 10 gadu garo starptautisko sadarbību, akadēmijas mērķis ir bijusi tiekšanās uz kvalitatīvu, nevis kvantitatīvu sadarbību, tāpēc pašlaik aizsardzības akadēmija stabili sadarbojas ar sešām ārvalstīm:

- 1) ar ASV - angļu valodas apmācība (pasniedzēju un virsnieku apmācība);
- 2) ar Čehiju - pasniedzēju apmaiņa (galvenokārt taktikas jautājumos);

- 3) ar Dāniju - sadarbība starp akadēmijām, NAA pasniedzēju kvalifikācijas celšana militārās vadības un pedagogijas jautājumos, sadarbība starp Taktikas centriem un līdzekļu ieguldīšana akadēmijas infrastruktūras uzlabošanā;
- 4) ar Vāciju - kadetu sagatavošana militārajās specialitātēs, kuras nepieciešamas LR NBS, vācu valodas mācības;
- 5) ar Lielbritāniju - taktikas apmācība (konsultācijas Rekrutēšanas un atlases centra darbiniekiem un Komandējošā sastāva virsnieku pamatkursa organizēšanā);
- 6) ar Zviedriju - sadarbība starp akadēmijām, pasniedzēju apmaiņa un virsnieku sagatavošana.

*Starptautiskais kurss "Informātikas kurss informācijas drošības jomā".
2001.gada janvāris*

Nobeigumā vēlos piebilst, ka starptautiskā sadarbība, kas jau ir kļuvusi par akadēmijas darbības neatņemamu sastāvdaļu, nākotnē tikai aktivizēsies. Tā nekad nerasniegs savu kulminācijas punktu, jo pēc Latvijas iestāšanās NATO sagaidāma ne tikai partnervalstu skaits, bet arī sadarbības jomu palielināšanās.

Atrdoties uz desmitgades sliekšņa un lūkojoties nākotnē, es no sirds novēlu akadēmijai nezaudēt savu nacionālās virsniecības elementu kopējā alianses saimē.

Leitnants *Aivis Mirbahs*,
Krīvu Krīvs

KRĪVU PADOME

“Būsim pašapzinīgi un lepni uz to, ko tagad darām, bet skatīsimies arī atpakaļ uz to, kas pagātnē darīts, jo tikai tā mēs krāsim spēkus nākotnei.”

Kārlis Ulmanis

Pašreizējā Krīvu padome savu darbu sāka 2001. gada oktobrī, izvirzot šādus mērķus:

- 1) sadarbība ar Latviešu virsnieku apvienību;
- 2) Latvijas Kara skolas tradīciju atjaunošana;
- 3) NAA tradīciju kopšana;
- 4) NAA kadetu patriotiskā, garīgā, sabiedriskā un fiziskā audzināšana;
- 5) sadarbība ar citām Latvijas augstskolām.

Izvirzītos mērķus Krīvu padome ar lielu centību un apzinīgu darbu daļēji jau īstenoja pagājušajā gadā. Ar iepriekšējo sparū tā turpina pildīt aizsāktos plānus un darbus arī jaunajā 2002. gadā.

Pagājušā gada novembrī Latviešu virsnieku apvienības pārstāvji Nacionālajā aizsardzības akadēmijā tikās ar Krīvu padomi, lai iepazītos ar tagadējo kadetu dzīvi un Krīvu padomes darbību neatkarīgās Latvijas Kara skolā, izzinātu Krīvu padomes darbības principus un tradīcijas, kuras valdījušas Latvijas Kara skolā, patriotisma audzināšanas veidus un metodes un to ieviešanas iespējas tagadējā Nacionālajā aizsardzības akadēmijā.

Nacionālajā aizsardzības akadēmijā tika atjaunota Latvijas Kara skolas kopta tradīcija – Jaunā Latvijas armijas virsnieka zvērests. Šo tradīciju varēja vērot militārajā raidījumā “Laiks vīriem”. Ir iecerēta arī citu Latvijas Kara skolas tradīciju atjaunošana Nacionālajā aizsardzības akadēmijā, ievērojot tās specifiku. Varu minēt vienu no tām - Balto nakti. Tā ir jauno kadetu “uzņemšana” NAA.

Netika aizmirstas arī tās NAA tradīcijas, kuras atjaunotas un koptas kopš akadēmijas dibināšanas. Novembrī tika organizēts Melnās kafijas vakars, kurā NAA virsniekus, instruktorus un kadetus ar savu klātbūtni pagodināja Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, aizsardzības ministrs Ģirts Valdis Kristovskis, NBS štāba pārstāvji un Latviešu virsnieku apvienības pārstāvji. Melnās kafijas vakara laikā katram tā viesim, tāpat kā katrreiz, tika pasniegts žurnāls “Kadets”, kurā atspoguļota NAA virsnieku, instruktoru un kadetu raibā dzīve iepriekšējā gadā, kā arī ietverti vēsturiski materiāli un atceres raksti. Pirmsziemassvētku laikā Krīvu padome sadarbībā ar Kultūras daļu organizēja un vadīja NAA Ziemassvētku balli, kura pulcēja daudz dalībnieku. Pirms šī pasākuma

veiktajā aptaujā tika noskaidroti spilgtākie NAA notikumi, labākie virsnieki, instruktori, kadeti, kurus nominēja svinīgā pasākuma laikā.

Krīvu padomes pārstāvji aktīvi piedalās akadēmijas ikdienas dzīvē, apmeklē sēdes un sanāksmes un par uzzināto informē savus biedrus. Pieminēšanas vērtā ir Tradīciju grāmatas izveide. Tajā tiks atainotas Latvijas Kara skolas, kā arī Nacionālās aizsardzības akadēmijas tradīcijas, kuras kadeti ir kopuši un turpinās kopt lielas **CIENAS** un **PATRIOTISKU** jūtu vadīti un kuras katru gadu kadeti nodod saviem nākamajiem kolēģiem. Lai veicinātu Krīvu padomes darba kvalitāti un produktivitāti, ar NAA komandējošā sastāva jūtamam atbalstu ir sākta Krīvu padomes darba telpas iekārtošana. Netiek aizmirsti arī sporta pasākumi, kas jau ir iekļauti NAA

gada pasākumu sarakstā un tiks organizēti visā šā gada garumā.

Krīvu padome cieši sadarbojas ar citām Latvijas un Baltijas valstu augstskolām. Divi NAA kadeti – Krīvu padomes pārstāvji ir Latvijas Studentu apvienības dalībnieki. Viņi piedalās apvienības domē, kā arī darba grupās, risinot aktuālas problēmas. Lai veicinātu Baltijas valstu augstskolu sadarbību, tika organizēta vizīte uz Lietuvu. Tajā šā gada janvārī piedalījās arī Krīvu padomes pārstāvis, lai dibinātu kontaktus ar Baltijas valstu augstskolām.

Krīvu padome ir pateicīga par atbalstu, cieši apņemas arī turpmāk pēc labākās sirdsapziņas veikt uzticētos pienākumus un kopējiem spēkiem veicināt Latvijas armijas izaugsmi un Latvijas brīvvalsts vārda cieņas pilnu nešanu pasaulē.

Atis Vaickovskis,
NAA kapelāns

NACIONĀLĀS AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJAS DESMIT PASTĀVĒŠANAS GADI

Desmit gadi. Tas ir daudz vai maz? Lai nonāktu atbilžu tuvumā, nepieciešams uzdot vairākus pretjautājumus. Ko pieņemam par atskaites punktu un kādas ir tās autoritatīvās laika robežas, pēc kurām var noteikt - liels vai mazs, īslaicīgs vai mūžīgs? Ar ko un pret ko ir vērts salīdzināt šo aizgājušo desmitgadi? Kam pēc simts vai tūkstoš gadiem latviešu tautas vēsturē būs neaizmirstama, paliekoša vērtība?

Pārdomāsim, kas šajos aizvadītajos gados noticis NAA un NBS, kā veicies atjaunotajai Latvijas valstij uz pārējo Baltijas valstu un citu valstu fona. Protams, neignorēsim savu personīgo dzīvi - savus priekus un bēdas, uzvaras un zaudējumus. Vēlētos, lai dziļāk un plašāk to pārdomātu cilvēki, kas mūsu militāro mācību iestādi pazīst no iekšpuses - tās veidotāji, bijušie vadītāji, akadēmijas vadība, militārie un civilie

pasniedzēji, darbinieki, absolventi un kadeti.

Kas ir mans mūžs, kāda ir mana darba un dzīves jēga?

Stāsta, ka kaujaslaukā karavīram dzīve vairs nav vispārpieņemtā nozīmē, bet eksistence ar acumirkļa fragmentiem. Pārdomas par dzīves jēgu tad ir ļoti apgrūtinātas, tas jādara šodien – labvēlīgos miera apstākļos. Ekstrēmā situācija blakus citiem efektiem un afektiem padara karavīru savādi kurlu. Tad dzird pavēles, dzird citiem raidītās lodes, bet savējo parasti nedzird.

Lai kļūtu par profesionālu karavīru virsnieku, vajadzīgas valsts dibinātas un uzturētas militārās skolas un augstskolas, jāziedo daudz sava mūža gadu mācoties, trenējoties, sevi norūdot, un tad liktenīgais acumirklis uzvaras vārdā prasa dzīvības cenu. Bieži vien - tūkstošus un pat miljonus upuru uz citu dzīvību rēķina. Pavisam nopietni tas ieskanas ausīs, ja runā par savu un nevis kāda svešā, nepazīstamā biedra vai pretinieka dzīvību. Mēs, cilvēki, esam saprātīgas būtnes, uzdodam jautājumus un domājamot vienlaikus aptveram vairākas dimensijas. Tā citas mums zināmas būtnes nedara un nespēj, neviens dzīvnieks nekad nemeklē un nelūdz Dievu, kā to dara cilvēks.

Starp akadēmijas kadetiem ne mazums ir filozofiski domājošo, kas jautā un meklē jēgu - no kurienes mēs nākam, kurp ejam un kas būs ar mums pēc tam, kad vairs nebūsim? Vai ar nāvi viss beidzas? Dažiem bez domāšanas viss skaidrs, - cilvēks aizejot nebūtībā! Bet kur kosmosā ir tāda nebūtības vieta? Viss Dieva

radītais laikā un telpā ir pilns ar būtības blīvumu. Vai tad vielas nezūdamības likums nav pret nebūtības dogmu, kuru mūsu zemē vēl nesēn, okupācijas gadus, propagandēja ateisti un materiālisti? Daži šodien vārdos ir par brīvu Latviju, bet no pagājušajiem laikiem "velk" sev līdzī bezdievības ideoloģiju. Viņi nepamana, ka gaišākie cilvēces prāti vienmēr runājuši par cilvēka gara un personības nezūdamības likumu, kas visskaidrāk no reliģijām atklājusies kristietībā. Bībelē rakstīts: "Bezprāši saka savā sirdī: Dieva nevaids, t.i., nav!" (Ps. 14,1) Kritizētāji, noliedzēji un nihilisti daudzās paaudzēs uzcelto un sasniegto sagrauj un izposta, nekā nedodot vietā. Ar kādu vieglumu šādi cilvēki bez kādas turpmākas atbildības bārsta savus noliegumus "nē" un "nav", "negribu" un "nepiekrītu". Aiz tādiem vārdiem nav nopietna pamatojuma. Viņi fatāli cīnās pret to, kā viņiem nav un trūkst, bet paliek atbildi parādā, kad pavaicā: pierādi, ka Dieva nav!

Esamība un mēs paši pastāvam jābūtības spēkā un nevis kādā tagadnes vai nākotnes anihilācijā. Mēs piedzimstam šīn pasaulē, un te mūs, bezpalīdzīgus, kuslus bērnus, sagaida mīļas, sargājošas rokas. Kad aizejam, šī pasaule paliek un pastāv neatkarīgi, vai mēs to atzīstam vai ne. Vai Dievam šajā materiālajā pasaulē un - vēl vairāk - dievišķajās dimensijās trūkst vietas paralēlās īstenības uzturēšanai? Cik gan šauri

un egoistiski tāds “mazais cilvēciņš” spriež un domā, ka ir viens pats Dieva radītajā izplatījumā bez paša Dieva un konkurentu klātbūtnes. Tādiem cilvēkiem labpatiktu, ka viņi savā apziņā būtu visu lietu centrs un apkārt drīkstētu pastāvēt tikai kāda neesoša “nebūtība”. Šķiet, apmēram tāds ir šo cilvēku priekšstatu modelis.

Kas ir desmit gadi mūsu padarīto un nepadarīto darbu dzīves jēgas piepildījumā? Man šķiet, ka tas ir ļoti daudz, salīdzinot ar cilvēka dzīves garumu. Bībelē rakstīts par cilvēka un Dieva laika mērogiem. “Mūsu dzīvības laiks ir septiņdesmit gadi un, ja kāds

ļoti stiprs, - astoņdesmit gadi, un mūža ieguvums ir grūtums un bēdas. Tas paiet ātri, un mēs aizlidojam kā ar spārniem. Jo tūkstoš gadi Tavā priekšā ir kā vakardiena, kad tā pagājusi, kā vienas nakts sardze” (Ps. 90, 10. 4). Par savas dzīves un darba jēgas atklāsmi jālūdž Dievs.

Lūgšana: Pateicamies, Dievs, par šiem desmit gadiem mūsu un valsts dzīvē, kad esam varējuši Tevi meklēt, atrast un apliecināt kā savu dzīves piepildījumu, lai, ejot pretī Tavai Godībai, iemantotu mūžīgo dzīvību caur Jēzu Kristu, mūsu Kungu. Āmen.

Kāds ir manas valsts mūžs?

Kopš neatkarības atjaunošanas - vienpadsmit gadi. NAA - desmit gadi. Šos gadskaitļus salīdzinot savstarpēji un summējot ar Latvijas valsts pirmo un otro neatkarības laiku kopā, mūsu akadēmijas desmitgade ir ievērojamas cienīgas notikums.

Valsts pastāvēšanas laiks ar okupācijas pārtraukumu ir 33 gadi, un mūsu militārajai mācību iestādei pieder 1/3 daļa no šiem gadiem. Latvijas valsts pirmā karaskola, lai gan tā pastāvēja ar pārtraukumu, bruņotajiem spēkiem toreiz deva savu pienesumu, bet vēl šodien caur Latviešu virsnieku apvienību nodod tālāk NAA savas kādreizējās tradīcijas.

Ar ko salīdzināsim mūsu valsts mūžu? Ar citām valstīm. Par piemēru gribu minēt kāda angļu virsnieka sacīto par savu valsti mūsu virsniekiem un kadetiem. Ar zināmu lepnumu viņš atgādināja, ka Lielbritāniju pēdējos 800 gadus neviena cita valsts nav

okupējusi un Karaliskie bruņotie spēki modri sargā savas valsts neatkarību un brīvību. Jā, kas ir 33 gadi pret 800? Kāpēc Dievs latviešiem atšķirībā no lielajām nācijām devis tik maz? Kāpēc mēs, kas sevi uzskatām par senu kultūras tautu ar indoeiropiskām saknēm, valstisko piepildījumu esam ieguvuši tikai nesen un tas joprojām nav neatgriezeniski nostiprināts? Bībelē lasām: “No kurienes kari, no kurienes cīņas jūsu starpā? Vai ne no turienes, no kārībām, kas cīnās jūsu locekļos? Jūs iekārojat, un jums nav; jūs slepkavojat un skaužat un nevarat iegūt; jūs cīnāties un karojat. Jums nav, tāpēc ka jūs nelūdzat Dievu. Jūs lūdzat un nedabūjat, tāpēc ka ar ļaunām sirdīm lūdzat, lai to šķiestu savās kārībās. Laulības pārkāpēju cilts, vai jūs nezināt, ka šīs pasaules draudzība ir Dieva ienaidība? Kas nu gribētu būt pasaules draugs, tas nostājas par Dieva ienaidnieku.. Tad

nu padodieties Dievam, stājieties pretim velnam, un viņš bēgs no jums; tuvojieties Dievam, tad Viņš tuvosies jums. Šķīstījiet rokas, grēcinieki, un skaidrojiet, šaubīgie, sirdis!.. Zemojieties Tā Kunga priekšā, tad Viņš jūs paaugstinās.” (Jēk. 4, 1-5, 7-8) Kaut kas izaicinošs, bet arī pietrūkstošs, nevis lieks vai arī, ka mēs šos Dieva padomus būtu pārauguši. Mūsu būtība pretojas, zāles arvien ir rūgtas. Neuzdosim vēlamo par esošo! Ne Dievs vainīgs, ka sabiedrība izvirst! Katrs cilvēks un katra ģimene mūsu valstī par to atbildīga. Kāpēc tieši šodien, neatkarības gados, mūsu tauta skaitliski nevis pieaug, bet samazinās! Valsts valodas lietošana, tuvojoties Eiropas Savienībai, nevis nostiprinās, bet pavājinās! Valsts stiprums sākas ar tautas garīgo aizsardzību. Dieva baušļos balstīta morāle un tikumība pavairo tautu, samazina noziedzību un atpestī no nodevības. Šodien Dievs devis mūsu tautai brīvā valstī tādas iespējas, kā vēl nekad. Vai mēs visu darām tās

drošības nostiprināšanā laicīgā un garīgā ziņā? Šķiet, ka nē, vismaz garīgi pietrūkst daudz. Šeit, NAA, par to atbild ne tikai rektors vai kapelāns, bet ikviens karavīrs un civilais darbinieks. Visi ir aicināti sakārtot savas attiecības ar Dievu. Cik daudz vēl darāmā... Armija, tauta un katrs kolektīvs sastāv no indivīdiem, tāpēc mums ir visas iespējas būt fiziski un garīgi stipriem - katram atsevišķi un visai sabiedrībai kopumā.

Vai ir vēl kaut kas būtisks, ar ko salīdzināt valsts mūžu? Ar savu mūžu, ar cilvēka dzīves garumu. Mūsu valsts ir tik jauna, pat bērnišķīga, ka tai ir mazāk par pusi no mūsu pašu mūža. Aizlūgsim par mūsu tautu un valsti.

Lūgšana: Mūžīgais Dievs, Tev tautas ir kā ūdens lāses pie spaiņa dibena. Uzlūko un svētī Latviju starp lielajām un mazajām tautām. Palīdzi mūsu valstij piepildīt mūžīgos uzdevumus savu pavalstnieku dvēseļu pestīšanas labā caur Jēzu Kristu, mūsu Kungu. Āmen.

Nacionālā aizsardzība

Tie ir vārdi no mūsu mācību iestādes nosaukuma. Cilvēki šim jēdzienam piešķir dažādu interpretāciju. Manuprāt, nacionālā aizsardzība ir kolektīvās identitātes drošība, kuras uzdevums ir fiziski un garīgi aizsargāt konkrēto etnosu tā vēsturiski apdzīvotajā teritorijā. Ar robežu drošību un fiziskā spēka īslaicīgu palielināšanos vēl nav līdzēts, ja etniskā latviešu tautas pamatdaļa kļūst par minoritāti paši savā zemē (sešās lielākajās Latvijas pilsētās

latvieši jau ir mazākumā!). Tautu no asimilācijas aizsargā divas lietas. Tās ir valoda un ticība. 11 gadus pēc neatkarības atgūšanas mēs esam nonākuši pie divvalodības vai - pavisam drīz - trīsvalodības sliekšņa. Dominēs angļu un krievu valoda, arī latviski drīkstēs čukstēt jauno savienoto valstu nacionālajos rezervātos!

Nacionālajai aizsardzībai jābūt arī kristīgās ticības aizsardzībai. Valoda un pasaules uzskats veido

neredzamās mentalitātes robežas. Pat vienas kristīgās konfesijas (katoļu, luterāņu u.c.) tradīcija caur saviem adeptiem iezīmē smalki niansētas līnijas, par reliģiju robežām nemaz nerunājot. Pēc piecdesmit gadu okupācijas, kurā vēsturiski līdz šim nebijušā veidā valsts varā personificēties bezdievīgs ļaunums

Kristīgo karavīru sadraudzi esam devuši ieguldījumu garīgajā aizsardzībā.

Sākotnēji NAA atradās Mālpilī, un tā dibināta 1992.gada 13.februārī, kad uz atklāšanu ieradās aizsardzības ministrs Tālavis Jundzis, ministra vietnieks Valdis Pavlovskis, kapelāns Atis Vaickovskis un pārstāvji

Pirmā parāde Mālpilī NAA atklāšanas dienā 1992.gada 13.februārī

vērsās pret baznīcu, apspiežot arī ikviena cilvēka ticības brīvību, pakļāva visus totālai gribas un apziņas kontrolei. Tāpēc šodien savā ticības pārliecībā tautas vairums joprojām kristīgās lietās ir tik indiferents. Tomēr kapelāndienests NAA šajos desmit gados savu iespēju robežās ir veicinājis kristīgo misiju un reliģisko aprūpi, kā to nosaka, aizsargā un garantē valsts un starptautiskie likumi. Kopā ar

no Latviešu virsnieku apvienības. Pēc atklāšanas cermonijas un svinīgajām uzrunām kapelāns lūdza Dievu par jauno militāro mācību iestādi un tās vadību, par kadetiem, kas sāka mācības, kā arī par tiem daudzajiem cilvēkiem, kas reiz mācīsies, - lai Dieva svētība un garīgā aizsardzība nebeigtos. Visi kopīgi dziedājām valsts himnu "Dievs, svētī Latviju!"

Pirmo parādes maršu komandēja pulkvedis Valdis Matīss.

Kā kapelāns epizodiski apmeklēja NAA kadetus Mālpilī un vēlāk Rīgā, līdz NBS komandieris pulkvedis Dainis Turlais mani aicināja uz NAA par pastāvīgu kapelānu. Dienestu sāku 1993.gada 1.septembrī. Vienlaikus pārtraucu pildīt draudzes mācītāja pienākumus Baznīcā. Vēlāk gan epizodiski atsāku mācītāja kalpošanas darbu, lai nezaudētu savu garīdznieka kvalifikāciju un tiešo saikni ar Baznīcas vadību. Tā paša gada rudenī Liepājas Jūras spēku mācību bāzē ar militārās vadības atbalstu tika nodibināta Kristīgo karavīru sadraudze un apstiprināti tās statūti. Arī NAA kopā ar vairākiem kristīgiem virsniekiem un kadetiem nodibinājām Kristīgo karavīru sadraudzes filiāli, kas visus šos gadus darbojusies un palīdzējusi kapelāna reliģiskās aprūpes darbā.

1999.gadā NAA vadība administratīvajā korpusā pretī kapelāna kabinetam ierādīja piemērotu telpu un piešķīra līdzekļus kapelas izveidei. Telpā ar 30 sēdvietām pēc kanoniskajām tradīcijām uz paaugstinājuma novietoja altāri, aiz tā pie sienas - lielu krucifiksu, priekšā kreisajā pusē – kanceli. Pēc lieldienu laikā 2000.gada 28.aprīlī kapelu iesvētīja virskapelāns Raimonds Locs. Svinīgajā dievkalpojumā piedalījās NAA rektors pulkvežleitnants Ilmārs Vīksne, prorektori, pasniedzēji un kristīgie kadeti. Kā Aizsardzības ministrijas viesis piedalījās admirālis Gaidis Zeibots ar kundzi. Psalmu dziedājumos un liturģijā piedalījās Rīgas Doma draudzes "Schola

Cantorum" diriģenta Guntara Prāņa vadībā.

Šajos gados trīs kadeti no NAA Kristīgo karavīru sadraudzes vēlāk dzīvē izlēmuši studēt teoloģiju. Kādreizējais kadets Jānis Pauļiks pabeidza NAA, bet, nolēmis tomēr nesaistīt savu turpmāko dzīvi ar armiju, veiksmīgi iestājās LELB Lutera Akadēmijā un ir to pabeidzis. Luteriskās Baznīcas vadība viņu atzinusi par piemērotu garīdznieka kārtai. Šobrīd J.Pauļiks jau ir ordinēts mācītājs un kalpo draudzē. Pagājušajā gadā Lutera Akadēmijā iestājāpārbaudījumus veiksmīgi izturējis un mācības sācis virsleitnants Māris Simsons, bet šovasar virsleitnants Voldemārs Lauciņš no NAA AZC absolvēs šo teoloģijas mācību iestādi. Virsleitnants V.Lauciņš iestājies arī LU Teoloģijas fakultātes maģistratūrā, kur specializējas un turpmāk padziļinās zināšanas senajās valodās - grieķu, senebreju un arābu.

Jau četrus gadus kalpoju kā mācītājs Rīgas Sv. Pētera evaņģēliski luteriskajā draudzē. Pagaidām atrasts optimālais kapelāna un draudzes mācītāja darbu savietojums. Svētdienās vairāki virsnieki, NAA pasniedzēji un kadeti apmeklē dievkalpojumus un ir aktīvi draudzes locekļi.

Šajā jubilejas gadā, sākot ar Zvaigznes dienu, NAA vadība izlēma turpmāk katru nedēļu iesākt ar svētbriņdi kapelā. Paldies visiem par līdzšinējo atsaucību un garīgo atbalstu pirmdienu rītos.

Aizlūgsim par mūsu nacionālo aizsardzību, lai tā īstenojas garīgi

neredzamā un laicīgi redzamā veidā pār visu mūsu tautu un valsti. Bībelē rakstīts: “Ja Dievs pār mums, kas būs pret mums.”(Rom. 8,31)

Lūgšana: Kungs, mūsu Dievs, lūdzam Tava Dēla Kristus apsolījuma dēļ, pasargi tautu un valsti, kurā dzīvojam, un mūs pašus līdz uz mūžīgo dzīvību. Āmen.

Latviešu virsnieku apvienības biedri Melnās kafijas vakarā NAA

Seržante *Laila Tīgere*,
NAA Bibliotēkas priekšniece

NAA BIBLIOTĒKA – NO PIRMSĀKUMIEM LĪDZ ŠODIENAI

“Grāmatu koks kultūras dārzā ir svarīgs un brīnumu pilns. No viņa zaru kupluma un lapu košuma vērtē tautas kultūras augstumu,” teicis dzejnieks Jānis Sudrabkalns.

Bija agrs 1993. gada janvāra rīts, kad pirmo reizi ienācu telpās Ezermalas ielā 6/8, kuras bija atvēlētas bibliotēkas izveidošanai. Atceros, ka pirmais iespaids bija ļoti drūms. Bijušajās krievu karaskolas telpās vēl nebija atjaunota elektrība, nebija nomainīti izsistie logi. Neapkurinātās telpas bija drēgnas, nolaistas un zirnekļu tīkliem klātas. Domāju, kā

gan visu sākt?! Nebija ne grāmatu, ne mēbeļu, ne naudas... Es pati – nesen pabeigusi studijas Latvijas Universitātes Bibliotēkzinātnes un bibliogrāfijas nodaļā: teorijas daudz, prakses maz. Tajā pašā laikā jāteic, ka reti kuram jaunajam speciālistam paveras tāda izdevība – veidot visu no nulles, liekot kopā zināšanas, izdomu un iespējas. Iespējas diemžēl vēl

šodien ir mūsu lielākais klupšanas akmens.

Pirmās grāmatas bibliotēkas krājumā bija apgādā "Junda" izdotie Aizsardzības spēku reglamenti. Liels paldies jāsaka Nacionālās bibliotēkas direktora vietniecei Gunai Dēliņai, kas man pašā bibliotēkas izveides sākuma procesā palīdzēja ar padomu un atbalstu. No Nacionālās bibliotēkas Rezerves un apmaiņas fonda bibliotēka saņēma jaunas, labas grāmatas. Tomēr pirmais lielais notikums bija izdevniecības "LIESMA" apjomīgais grāmatu dāvinājums 1993.gada pavasarī. Finansiālu grūtību dēļ izdevniecībai bibliotēkas telpas bija steidzami jāatbrīvo, un grāmatas mums tika dāvinātas ar nosacījumu, ka tiks ņemtas arī tās, kuras satura ziņā bija novecojušas, kā arī tās, kuras neatbilda akadēmijas mācību un zinātniskā darba profilam. Kopā tas sastādīja apmēram

50 000 izdevumu, no kuriem vismaz pusi varēja droši nodēvēt par makulatūru. Smējāties, ka darba mums tagad pietiks līdz pensijai! Šos tūktošus Aspazijas bulvārī pašas sējām, saiņojām un transportējām vairāk nekā nedēļu. Interesanti piebilst, ka vienreiz mums palīgā nāca arī kolēģis no Aizsardzības zinātņu centra Ilmārs Vīksne, kurš noteikti tobrīd nenojauta, ka pēc daudziem gadiem kļūs par NAA rektoru.

Saņemot izdevniecības "LIESMA" dāvinājumu, mūsu bibliotēka ieguva savā krājumā ļoti daudz vērtīgu izdevumu, bibliogrāfiskus retumus, senus izdevumus, ļoti vērtīgas dažāda tipa vārdnīcas, enciklopēdijas, Latvijas laikrakstu sējumus. Tāpēc ar lepnumu varam teikt, ka mūsu grāmatu krājums ir daudz senāks par mūsu bibliotēku.

NAA lasītava

1993.gadā pilnībā tika nokomplektēts bibliotēkas personāls un sāka veidoties mūsu kolektīvs. Bijām piecas bibliotekāres, no kurām četras strādājam šeit vēl šodien.

Izmantojot šo izdevību, vēlos pateikties saviem ilggadīgajiem palīgiem bibliotekārēm Anetei Cēberei, Sanitai Lovčinovskai un Ulrikai Ronei! Esam tikušas pāri

laikam, kad mūsu algas bija nepilni 40 lati uz papīra, un tie, kam klājies līdzīgi, vislabāk sapratīs, ka tas nūdien nav nekāds joks! Ir gadījies saņemt arī izdevīgākus darba piedāvājumus, bet allaž atturējusi doma, ka mēs taču te visu esam izveidojušas no paša sākuma, bibliotēka ir kā mūsu bērns, kā lai to pamet?

Svarīgākais faktors, kas veido bibliotēkas iekšējo vidi, ir tradīcijas. Akadēmijas dzimšanas diena - 13.februāris - mums vienmēr ir bijusi īpaša diena. NAA trešajā jubilejā mēs nopirkām torti un simboliski iededzām tajā trīs svecītes. Tā izveidojās viena no mūsu kolektīva tradīcijām. 13.februārī mums ir torte, katru gadu ar vienu svecīti vairāk. Šie vēsturiskie mirkli vienmēr ir tikuši iemūžināti arī fotogrāfijās. Kopā nostrādātais laiks ir veidojis daudzas jaukas tradīcijas, kopā esam ne tikai darbā, bet arī atpūtas brīžos.

1994.gada rudenī NAA bibliotēka bija to 10 akadēmisko bibliotēku vidū, kas nodibināja Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociāciju (LATABA), kuras galvenais mērķis ir veicināt Latvijas zinātnes, augstākās izglītības un tautsaimniecības optimālu informatīvo apgādi, saliedēt asociācijas bibliotēkas un citas zinātniskās bibliotēkas, kurām ir līdzīgi mērķi un uzdevumi. No LATABA šo gadu laikā esam ieguvuši ļoti daudz: bibliotēkares ir piedalījušas dažādu komisiju darbā, kurās ir izskatītas un risinātas visu augstskolu bibliotēku līdzīgās problēmas: komplektēšanas darbs, bibliotēku koordinācijas jautājumi, bibliotēku automatizācijas jautājumi, iespēja

vienoti izmantot dažādas ārvalstu datu bāzes u.c. Ļoti liela nozīme ir savstarpējiem kontaktiem starp bibliotēkām un to apmeklējumiem. Mūsu bibliotēkares ir piedalījušas arī LATABA organizētajos pieredzes apmaiņas braucienos uz ārvalstu bibliotēkām.

NAA bibliotēka dod savu ieguldījumu arī vispārējā Latvijas bibliotēku sistēmas attīstībā. No 1997.gada es darbojos Bibliotēku darba un bibliogrāfijas standartizācijas tehniskajā komitejā (BBSTK), mūsu darbības galvenais mērķis ir standartizācija bibliotēku darbā un bibliogrāfijā. Šo gadu laikā ir sagatavoti un izdoti daudzi valsts standarti, kas bibliotēku darbā ir ļoti svarīgi.

Raksturojot bibliotēku, kāda tā ir šodien, noteikti jāakcentē, ka bibliotēkas darbība ir cieši saistīta ar akadēmijas mācību un zinātniskā darba vajadzībām. Lasītājiem atvērti mācību, zinātniskās un daiļliteratūras abonementi, kā arī ērta lasītava. NAA bibliotēkas krājums pēc satura ir universāls, krājuma sastāvā ir uzziņu literatūra, literatūra eksaktajās un humanitārajās zinātnēs, tomēr prioritāte komplektēšanā un iegādē tiek dota literatūrai, kas nodrošina akadēmijas mācību procesu, kā arī militāra rakstura literatūrai. Lasītājiem tiek piedāvāts plašs periodisko izdevumu klāsts latviešu, angļu, franču, vācu, krievu valodā. Periodiskie izdevumi, kurus saņemam no ārzemēm, no 1993.gada tiek atspoguļoti arī ikgadējā Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas koprādītājā

“Ārzemju periodiskie izdevumi 2002.gada 1.janvārī bibliotēkas Latvijas bibliotēkās”. fonda apjoms bija 32 233 iespiedvienības.

No bibliotēkai atvēlētā NAA budžeta iegādātās grāmatas

Gads	Summa (Ls)	Eksemplāru skaits
1993/1994	3533,23	10 038
1995	875,51	2564
1996	578,93	331
1997	798,14	368
1998	659,92	337
1999	4672,89	1598
2000	4836,09	1211
2001	1080,61	479
KOPĀ	17 035,32	16 926

Liela daļa no bibliotēkas krājumā esošajām grāmatām un periodiskajiem izdevumiem ir dāvinājumi, tādēļ, izmantojot izdevību, gribētu pateikties visiem, kuri šo gadu

grāmatas un periodiskos izdevumus. Visus diemžēl šeit pieminēt nav iespējams, bet tomēr īpaši vēlētos pateikties Vilmāra Kukaiņa kungam no ASV, Jāņa Vējiņa kungam no

NAA Bibliotēkas vadītāja Laila Tīgere, atv. ASV rez. brig. ģen. Vilmārs Kukainis, NAA bijušais pasniedzējs majors Osvalds Arnicāns

gaitā ir par mums atcerējušies un nesavtīgi ziedojuši mūsu bibliotēkai

Austrālijas un Ilmāra Vaska kungam no Latvijas.

Laikā, kad norisinās strauja informācijas tehnoloģiju attīstība un notiek pāreja uz informācijas sabiedrību, būtiski mainās arī bibliotēkas loma un uzdevumi. Jau pašlaik mums ir konkrētas iestrādes bibliotēkas automatizācijā. Lasītājiem tiek piedāvāta informācijas meklēšanas iespēja CD-ROM datu bāzēs. 2000.gadā esam iegādājušies pasaulē plaši pazīstamās firmas "Jane's Information Group" datu bāzes: "Jane's Defence Equipment Library, 2000-2001" un "Jane's Land and Systems Library, 2000-2001", kas nav pieejamas citur Latvijā.

Tāpat kā citās valstīs, arī Latvijā tika radīta sava sistēma bibliotēku darbam – integrētā bibliogrāfiskās informācijas sistēma ALISE, kuru iegādājāmies 1998.gada nogalē. 1993.gadā sāktais darbs pie divu veidu – alfabētiskā un sistemātiskā kartīšu katalogu veidošanas no 1999. gada turpinās elektroniskā veidā. Tuvākajā laikā plānots ievietot internetā bibliotēkas elektronisko katalogu, kā arī nodrošināt lasītājiem interneta pakalpojumus bibliotēkas lasītavā, iegādāties dažādas datu bāzes. Plānots izveidot arī videotēku.

Informācijas un zināšanu uzkrāšanai elektroniskā vidē nepieciešama bibliotēkas standartizēta pieeja to apstrādē, informētība, regulāra jaunāko informācijas tehnoloģiju apgūšana. Mums, bibliotekāriem, tas nozīmē ieešanu

jaunā aprītē. Ir ļoti skumji, ka uz vispārējā NAA budžeta mūžīgā deficīta fona bibliotēkas automatizācijas procesi nebūt nav pirmajās vietās.

Tas, cik erudīts, domājošs un atsaucīgs ir bibliotēkas darbinieks, atkarīgs ne tikai no profesionālās sagatavotības, bet arī no vispārējā kultūras līmeņa, entuziasma, attieksmes pret darbu. Es domāju, ka tieši tas mūs ir stiprinājis un izvedis cauri dažādām grūtībām, kuru ir bijis ne mazums.

Nemot vērā, ka šis žurnāla numurs ir jubilejas izdevums, vēlējos lai raksts nebūtu tikai sauss pārskats par bibliotēkas attīstību 10 gados, centos īsumā atspoguļot gan mūsu darbu, gan sasniegumus, gan problēmas, gan tradīcijas. Bibliotēka nav telpa ar grāmatām. Bibliotēka ir informācijas serviss, kas mūsu gadījumā nodrošina ar informāciju ne tikai akadēmijas lasītājus, bet gan jebkuru lasītāju visā valstī, kas strādā Latvijas aizsardzības spēku labā, jo esam vienīgā bibliotēka Latvijā, kuras krājumā ir tik plašs militārās literatūras un periodikas klāsts latviešu, angļu, krievu un citās valodās. Bibliotēka efektīvāk par jebkuru citu institūciju var sniegt informatīvus, kultūras un intelektuālus pakalpojumus, bet tajā vispirms ir vairāk jāiegulda.

Cerot uz sapratni, sveicu visus akadēmijas desmitajā jubilejā!

Virsliecinants *Edmunds Svenčs*,
NAA ārējo sakaru un
preses virsnieka p.i.

PĀRDOMAS, PIRMAJAI DESMITGADEI AIZEJOT

Ikviens cilvēks, sasniedzot kādu no saviem mērķiem, pabeidzot kādu savas dzīves posmu, mazliet apstājas. Apstājas un atskatās... Atskatās uz padarīto, novērtē to, salīdzina tagadni ar pagātņi.

Esmu centies savu dzīvi plānot, izvirzot tai tuvākos un tālākos mērķus. Sasniedzis vienus, esmu neatlaidīgi tiecies uz nākamajiem, un visu laiku mani apņēmusi apziņa par laika straujo ritumu. Laika vienmēr izrādās par maz...

Tuvojoties Nacionālās aizsardzības akadēmijas apaļajai jubilejai, es labprāt vēlētos dalīties atmiņās, kurās es glabāju akadēmiju (jau tādu, kāda tā bija 1996.gada vasarā) un pirmsiestāšanās posmu...

Esmu audzis ģimenē, kurā visi vīrieši bijuši militārpersonas. Tomēr nejutu ne mazāko spiedienu no saviem ģimenes locekļiem, ka arī man būtu jāturpina šis ceļš. Šķiet, ka esmu izgājis parastos un visiem pazīstamos bērnības un pusaudža vecumposmus, kad katrs puika vēlējās kļūt par kosmonautu vai šoferi. Tikai vidusskolas 10.klasē sāku apsvērt savas reālās iespējas. Tā kā biju jaunsargs, zināju par Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju – augstskolu topošajiem virsniekiem. Laikam gan mans ZS rotas komandieris nojauta, ka tas varētu mani interesēt, un parastā darba dienā aizveda mani uz Rīgu.

Vēl tagad atceros šo saulaino 1994.gada pavasara dienu – toreiz tajā notika akadēmijas pavasara kross. Sēžot uz soliņa, klausoties nu jau aizsaulē aizgājušā NAA Mācību daļas priekšnieka pulkvežleitnanta Ināra Bīskapa jautrajā stāstījumā, manī arvien noteiktāk brieda pārliecība par savu nākotnes izvēli – virsniecību. Īpaši spilgti atmiņā palicis zilais Ķīšezers, tīrie celiņi un zaļojošie koki – īsta paradīze, kā man likās. Bija jāgatavojas iestājāpārbaudījumiem.

Ceļš līdz akadēmijai nebija “rozēm kaisīts”. Medicīniskās komisijas priekšsēdētājs atzina mani par nederīgu, kas mani pamatīgi pārsteidza. Vidusskolas laikā biju piedalījies vairākās rajona sacensībās un par veselību nekad nesūdzējos. Vienubrīd apsvēru iespēju piekukuļot priekšsēdi. Sākumā viņš saniknojās, pēc tam smējās, sak’: ”Kā tā – citi maksā, lai izvairītos, bet tu, lai tiktu dienēt?” Tomēr nedomāju padoties un izlūdzos atkārtotu komisiju. Jutu, ka šoreiz viss noris daudz pamatīgāk. “Labi ir,” nodomāju, ”zināšu pilnīgu patiesību.” Atkārtotā komisija atzina mani par derīgu, un 1996.gada jūlijā kopā ar daudziem kandidātiem ierados akadēmijā, lai kārtotu iestājeksaēmus.

Mani pirmie spilgtākie iespaidi saistās ar to, ka visi mēs gulējām lielā telpā, “divstāvenēs”, ar agro rīta celšanos un sāpēm visās maliņās.

Tomēr visas šīs neērtības tika kompensētas ar ziņu, ka esmu izturējies pirmo atlasī. Laikam nekad dzīvē ne par ko tā neesmu priecājies, kā par savu tobrīd nosaukto uzvārdu.

Pēc īsa divu nedēļu atvaļinājuma sākās mans ceļš “caur ērkšķiem uz zvaigznēm”. Lai arī apmācības bija sūras, mūs audzināja kā vienotu kolektīvu, kurā ikviens bija gatavs sniegt palīdzīgu roku savam biedram. Šķiet, ka šī apziņa bija tā, kas neļāva man padoties un izturēt līdz izlaidumam 2000.gada februārī. Gan vasaras tveice Kadagas poligonā, gan ziemas spelgoņa nakts nodarbībās mežā tika kopīgi dalīta ar savējiem. Vienmēr vadā bija kāds, kas mūsos spēja uzšķilt jautrības dzirksti, kad tikko atgriezāmies no nakts patruļām vai izdzīvošanas nodarbībām. Bieži atlika paskatīties vienam otra sašļukušajā sejā, kad komuflāžas pārklātajās sejās atplauka smaidi, kas spēja sasildīt un dot spēku. Pašam brīnums, kur toreiz tika smelts šis spēks.

Runājot par mācībām, gribētos pieminēt daudzus pasniedzējus, kas pielika daudz pūļu, lai mūs izaudzinātu par krietniem virsniekiem. Lai gan apzinos, ka par visiem uzrakstīt nevaru, tomēr uzsvēršu spilgtāk atmiņā palikušos. Domāju, ka arī šo rindu lasītāju sejās pavīdēs smaidi... Tā saka, ka cilvēks vislabāk atceras tās zināšanas, kas pārbaudītas praksē. Tāpēc arī manas atmiņas saistītas ar pasniedzējiem, kas deva praktiskās zināšanas.

Laikam gan visvairāk laika tika pavadīts taktikas nodarbībās. Kadagas kurgāns, kuru kadeti savā starpā sauca

par Mazo Sahāru, noteikti saistās ar neskaitāmām stundām smilšu putekļos vai sniega kupenās. Kopā ar virsleitnantu (1998.,1999.g.) Ēvaldu Krieviņu tika organizēts ne viens vien slazds un leitnanta (1997.g.) Edmunda Zeļenova vadībā triecienā tika ieņemts ne viens vien nostiprināts ienaidnieka objekts. Esmu vienmēr uzskatījis, ka kadetu izdoma ir lieliska. Tas apstiprinājās daudzās nodarbībās, kad mācību kauja tika organizēta tik reāli, ka satrauktie Ādažu Mācību centra operatīvie dežuranti vairākas reizes ieradās poligonā, lai pārliecinātos, ka patiesi netiek pakļauti īstam uzbrukumam. Liels bija viņu izbrīns, kad krūmu un dūmu aizsegā, pavīdot aiz sprādzienu izmestiem smilšu stabiem, vada pozīcijām uzbrukumā devās “pretinieka rota”... Atceros, ka pēc vienas šādas kaujas tikām pakļauti pulkveža Jāņa Skrindas personīgi vadītai durkļu tuvciņas nodarbībai. Pasniedzēju tuvais kontakts ar kadeti, viņu personīgais piemērs un nekautrēšanās to parādīt bija apstākļi, kas neļāva mums padoties īslaicīgiem izmisuma brīžiem un priekšā stāvošām grūtībām.

Kurš gan neatceras majora Gunāra Opmaņa vadītās nodarbības aizsardzībā no masveida iznīcinošajiem ieročiem (AMII)! Šajās nodarbībās bija jāgatavojas uz visu, tomēr nekad nevarēji būt pilnīgi gatavs. Jāatzīst, ka šī priekšmeta teorētiskā daļa likās viegla, salīdzinot ar praktiskajiem pārbaudījumiem vasaras nometnē. Atmiņā palicis fakts, ka brīvajos brīžos pirms ieskaitēm AMII mēs ar biedriem nevis sauļojāmies, bet sviedriem vaigā

trenējāmajos OZK (aizsargtērpa) uzvilšanās un novilkšanās. Rakstot šīs rindas, man ir jāpasmaida, lai gan toreiz vai raudāt gribējās, kad „nolādētos krokodilus” neizdevās nostiprināt, zaudējot dārgās sekundes. Bieži pat naktīs, aizverot acis, ausīs vēl tarkšķēja dozimetra sprakšķi, meklējot apslēptos radiācijas avotus.

Karš nav karš, ja tajā nekas nesprāgst. Protams, mums visiem patika spridzināt. Lietišķi audzinātāji šajā nodarbē bija virsleitnants (1998.g) Pēteris Lovčinovskis un pulkvežleitnants Osvalds Arnicāns. Pēc teorētiskajām mokām, aprēķinot lādiņa masu, novietošanas leņķi un citas sarežģītas lietas, īsts gandarījums bija uzšķilt degauklu (lai nedusmojas pasniedzēji, ja nosaucu nepareizi), kas beidzās ar pamatīgu sprādzienu un iespaidīgu bedri smiltīs. Veidojām gan apakšzemes (fugasa) lādiņus, gan “peļu alas” dubultsienu ķieģeļu mājā, gan spridzinājām kokus – par daudz nebija nekad, bijām gatavi uzlaist gaisā jebko. Inženiernodrošinājuma nodarbībās mācījāmies gan izveidot šķēršļus, gan mīnu laukus, meistarojām pat smago ieroču maketus. Atceros nodarbību, kad no smiltīm taisījām nomaskētu tanku – šeit lieki noderēja bērniībā smilšu kastē iegūtās iemaņas. Citā nodarbībā, forsējot Kadaga ezeru, kādam biedram, cītīgi kuļot ūdeni, nošļuka peldbikses. Protams, tās tika „ziedotas” duļķainajam ūdenim. Visas nodarbības tika organizētas ar smalku, caurstrāvētu pasniedzēju humoru un milzīgo pieredzi, par ko gribētos viņiem pateikties.

Vēlētos vēl minēt praktisko militāro iemaņu apguvi topogrāfijā, kad desmitiem kilometru tika pieveikti, ejot gan pēc azimuta, gan pēc kartēs atzīmētiem objektiem, un šaušanas apmācību, kura daudziem lika “pasvīst” ne tikai rēķinot varbūtības teorijas uzdevumus, bet arī ieskaitei šaujot mērķi. Savas praktiskās iemaņas šaušanā varējām pilnveidot, šaujot gan ar trieciensauteni, gan ložmetēju, gan ar snaiperšauteni un, protams, - pistoli.

Jāpiebilst, ka lielu ieguldījumu mūsu stājas veidošanā deva ierindas apmācība. Šo visnotaļ nepieciešamo, lai arī ne visai patīkamo priekšmetu, es sāku apgūt jau no pirmās atrašanās stundas akadēmijā. Visas treniņos noberztās tulznas kompensēja aizsardzības akadēmijas kadetu izcilais solis parādē 11. un 18.novembrī. Mēs apzinājāmies, ka esam pirmā apakšvienība, kas soļo parādē, un apzinājāmies, ka esam labākie. Tādējādi mūsos tika ieaudzināta jau gadsimtiem ilgi koptā karaspēka tradīcija – ierinda.

Virsnieks pieder sabiedrības augstākajam slānim! Šo atziņu vienmēr esmu turējis godā un virzījis par savu mērķi. Ja kādam ir grūtības to izskaidrot, varu palīdzēt. Armija ir vienīgā struktūra, kurā vienam cilvēkam tiek uzticētas vairāku dzīvības, tāpēc virsniekam ir ne tikai jāprot šaut, skriet un pareizi komandēt, bet arī jāspēj organizēt gan savu padoto sadzīves apstākļus, gan jābūt objektīvam attiecībās ar tiem. Tas nozīmē, ka viņam jāzina ētiskie, morālie un pedagoģiskie principi. Nacionālā aizsardzības akadēmija

vienmēr ir centusies man dot šīs zināšanas.

Šķiet, ka neapšaubāms piemērs šeit būtu pasniedzēja Voldemāra Veica lekcijas un praktiskās nodarbības uzvedības un saskarsmes kultūrā. Viņa vadībā mēs mācījāmies visu, sākot ar galdu servēšanu un beidzot ar ēdiena kumosa norīšanu. Bija patiešām amizanti vērot, kā vada biedrs nedrošām kustībām, ievērojot etiķeti, iepilda glāzītēs “degvīnu” (ūdeni). Noteikti, ka daudziem (arī man) šīs bija pirmās tādas nodarbības, bet iegūtās iemaņas cēla mūsu pašapziņu, kad savu civilo draugu pulkā varējām izcelties ar vienu otru prasmi. Jo īpaši tas patika dāmām, kuras tika apkalpotas “pēc augstākās šnites”.

Ja virsnieks ir vadītājs, tad viņam jāzina viss par vadīšanu. Šīs zināšanas mums sniedza leitnanta (1998., 1999. g.) Pētera Egles Militārās psiholoģijas lekcijas un profesores Ineses Jurgenas apmācību teorijas un metodikas kurss. Reizēm mani pārņēma neatvairāma vēlme atrasties poligonā, kur varētu ļaut vaļu savai jaunībai, nevis mācīties pedagoģiskos principus. Tagad saprotu, ka šīs bija brīdis, kad karstasinīgs kadets lēnām pārtapa domājošā virsniekā; apdomāties un rīkoties bez aizķeršanās, nevis iesākt un apstāties pusceļā neparedzētu šķēršļu dēļ. Saku lielu paldies šiem pasniedzējiem, jo viņu sniegtās zināšanas ļoti noderēja, mācoties tālāk.

Pavisam īsi pieskaršos svešvalodu apmācībai. Pirms akadēmijas aptuveni 10 gadus biju mācījies tikai vācu valodu, bet, pabeidzot 3,5 gadu vada komandiera

kursu, brīvi runāju angliki. Ļoti bieži gadījās, ka daži no mums pat miegā sarunājās angliki. Tas izraisīja ne mazumu kuriozu situāciju, bet ir vēl viens labs piemērs svešvalodu apmācību intensitātei un pamatīgumam. Mācīties svešvalodas stimulēja arī iespējas studēt ārvalstīs, kuras mani kursa biedri nekavējās izmantot. Vada komandiera kursa laikā seši mani biedri devās mācīties uz Vāciju, trīs – uz Zviedriju un viens - Čehiju. Svešvalodu zināšanas lieti noder turpmākajā dienestā; ne tikai lai spētu saprast ārvalstu viesu teikto, bet arī lai pats prastu meklēt, nodibināt un izmantot sakarus ar tiem.

Mācoties akadēmijā, mums bija plašas iespējas aktīvi piedalīties akadēmijas sporta un kultūras dzīvē. Lai arī šo abu jomu piekritēji nereti izturējās viens pret otru ar zināmu zobgalību, mēs, “neiesvētītie”, ar godbijību noraudzījāmies izcilā volejbola vai basketbola spēlē un aizrautībā baudījām akadēmijas kora sniegumu. Kopā ar Fiziskās kultūras katedras pasniedzējiem un Kultūras daļas vadītāju Irēnu Bīskapi esmu izbraukājis visus Latvijas rajonus, viesojies daudzās augstskolās un piedalījies astoņās Vīru spēlēs.

Labi atceros, ka visraksturīgākā sajūta mācību laikā akadēmijā bija nepārtrauktas kustības sajūta. Es nerunāju tikai par akadēmijas noteikto ikdienas kārtību, kad kadetam bija pamatīgi jāplāno savs brīvais laiks, jo šāda izdevība bija reta. Šeit es vairāk domāju pašas akadēmijas ārējo izskatu un tās iekšējo uzbūvi. Nacionālā aizsardzības akadēmija bija sava veida sabiedrības

rezonanses spogulis. Mainoties vispārējai politiskajai situācijai valstī, arī akadēmija tai mainījās līdzī, piemēram, pēc atbildības sfēru sadales starp Aizsardzības un Iekšlietu ministrijām tika likvidēta NAA Robežsardzes fakultāte, kā arī samazināts stundu skaits juridiskajos priekšmetos. Tāpat, realizējot “Virsnieku militārās izglītības koncepciju”, mūsu augstskola sāksī dziļi profesionālu virsnieku sagatavošanu. Esmu pārliecināts, ka paies vismaz 2-3 gadi, kamēr spēsim objektīvi novērtēt jaunās virsnieku izglītības koncepcijas pozitīvās un negatīvās puses, jo absolventiem, kas ir mācījušies pēc šīs koncepcijas, jādod laiks sevis apliecināšanai. Tomēr dziļā cieņā spēju novērtēt Rekrutēšanas un atlases centra darbinieku neatlaidību un stipro pārliecību, jo viņiem bija gan jāspēj pārliecināt potenciālos kandidātus, gan jācīnās ar sabiedrības skeptisko attieksmi pret viņu darbu.

Savu atmiņu klāstu līdz pat izlaidumam varētu turpināt un turpināt,

jo būtu vēl daudz par ko vēstīt, tomēr ļaušu, lai katrs lasītājs pats iegūst savu pieredzi un glabā sirdī “savas akadēmijas” tēlu. Ļoti ceru, ka šīs rindas ir stiprinājušas kādu svārstīgāku dvēseli; esiet pārliecināti, ka virsnieks ir katras tautas lepnums.

Nav vienota padoma visiem, kā kļūt lepnim, tāpēc lepojieties ar saviem darbiem citu labā, lepojieties ar savu akadēmiju, turiet augstā godā savu īpašo stāvokli sabiedrībā. Tad ļoti drīz apkārtējo šķietamā neticība pārtaps dziļā cieņā pret jums.

Šo rakstu es galvenokārt veltu kadetiem, kas patlaban mācās aizsardzības akadēmijā. Lai jūs nebaida grūtības, kas būs nākotnē, jo jūs esat topošie virsnieki, jūs esat karavīri. Karavīrs vienmēr ir cīnījies un cīnīsies, un nav svarīgi, vai ar reālu pretinieku, vai pats ar sevi. Gūstot uzvaru pār sevi, jūs liegsit iespēju citiem sevi pārsteigt. Esiet pārliecināti un lepmi, ka piederat topošajai Latvijas virsniecībai.

Atv. vln. *Tāļivaldis Bērziņš*,
Latvijas Kara skolas
14.izlaiduma jūras kadets

IESKATS LATVIJAS KARA SKOLAS DARBĀ UN TRADĪCIJĀS

Latvijas Kara skolas (KS) vēsture sākās ar 1919. gada 1. septembri, kad Latvijas armijas vadība izdeva pavēli par Kājnieku kara skolas un Artilērijas kara skolas dibināšanu, ieceļot katrai savu priekšnieku un nosakot kadetu uzņemšanu 1919. gada 13. septembrī.

Ar armijas virspavēlnieka pavēli septembra vidū karaspēka daļās no piemērotākiem instruktoriem un arī kareivjiem ar vidējo izglītību sāka izraudzīties kadetus.

7. oktobrī bija paredzēts sākt mācības pēc saīsināta sešu mēnešu kursa, bet 9. oktobrī Bermonta armija

sāka uzbrukumu Rīgai. Tai pašā dienā Kara skolā saņēma pavēli izveidot no kadetiem kaujas vienības un iesaistīties Brīvības cīņās. Ar uzvaru beidzoties cīņām pret Bermontu, Kara skola 30. novembrī atgriezās Rīgā. Tad notika Melnās kafijas vakars, un 1. decembrī Kara skolā sākās mācības. Šo datums izsludināja par oficiālo Latvijas Kara skolas dibināšanas dienu.

Pirmajam kursam mācību programma bija saīsināta tādēļ, ka Latgales frontē vēl turpinājās Brīvības cīņas pret lieliniekiem un apmēram 39 000 karavīru lielajai Latvijas armijai trūka ierindas virsnieku. Taču saīsinātā mācību kursa apguves laikā karadarbība Latgales frontē bija beigusies un jaunie virsnieki nekādā lielākā kaujasdarbībā vairs nepiedalījās.

Pirmais Latvijas Kara skolas izlaidums notika 1920. gada 20. maijā, kad parādē Esplanādē leitnanta dienesta pakāpi piešķīra 300 Kara skolas beidzējiem – 233 kājniekiem un 67 artilēristiem. Svinīgajā ceremonijā piedalījās Satversmes sapulces prezidents Jānis Čakste, ministru prezidents Kārlis Ulmanis un armijas komandieris ģenerālis Pēteris Radziņš.

Tāds bija sākums.

1920. gada rudenī nodibināja Kara skolu ar divgadīgu kursu un četrām – kājnieku, jātnieku, artilērijas un inženieru nodaļām.

Arī turpmākajā darbībā Kara skola ne reizi vien mainīja mācību programmas, komplektēšanas noteikumus un organizatorisko struktūru.

Sākumā KS uzņēma audzēkņus arī ar nepabeigtu vidējo izglītību, tādēļ

dažus gadus līdztekus militāriem priekšmetiem mācību programmā bija jāiekļauj arī vispārizglītojošie priekšmeti.

No 1923. gada KS uzņēma tikai vidusskolu beigušos bez iepriekšējas militāras sagatavošanas. Tas noteica trīsgadīgās apmācības nepieciešamību. 1927. gadā atkal pārgāja uz divgadīgo kursu. Taču uzņemšanas noteikumi prasīja gan pabeigtu vidējo izglītību, gan arī sagatavotību armijas instruktoru rotā vai virsnieku vietniekuursos.

1926. gada 1. septembrī likvidēja jātnieku un inženieru nodaļu un 1931. gadā arī artilērijas nodaļu.

No 1931. līdz 1935. gadam virsnieku sagatavošanu Kara skolā pārtrauca, atstājot štatus, kas sagatavoja kājnieku virsnieku vietniekus.

Virsnieku sagatavošanu Kara skolā atkal sāka 1935. gadā pēc jauniem noteikumiem un programmas. Kurss bija divgadīgs ar vienādu militāro programmu visām ieroču šķirām. Tādēļ to sauca par Apvienoto Kara skolu, kurā pirmo reizi tika iekļauta virsnieku sagatavošana Kara flotei – sāka mācīt jūras kadetus. Viņu mācību laiks bija četrgadīgs, jo divi gadi bija nepieciešami tālbraucēju stūrmaņu un tālbraucēju kapteiņu klašu beigšanai Krišjāņa Valdemāra jūrskolā.

Jaunums bija arī kadetu speciālistu institūts. Tie bija kadeti, kas līdztekus Kara skolas īpašai mācību programmai Latvijas Universitātē studēja medicīnu, jurisprudenci, tautsaimniecību,

inženierzinātnes. Viņi kļuva par virsniekiem pēc LK beigšanas.

Vēl var minēt tādu jaunumu, ka zināmas priekšrocības uzņemšanā bija Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem un Brīvības cīņu dalībniekiem. Pirmā kursā katru gadu uzņēma 120 audzēkņu ar diezgan ievērojamu konkursa atlasī.

Apvienotā Kara skola pieredzēja četrus izlaidumus – 1937., 1938., 1939. un 1940.gadā, no kuriem pēdējam 27.jūlijā virsnieka dienesta pakāpes piešķiršanas pavēli parakstīja Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājs prof. Augusts Kirhenšteins.

Tiem kadeti, kuri Kara skolā tika uzņemti 1939.gada rudenī, skolu beigt vairs neizdevās. 1940.gada rudenī jaunā padomju okupācijas vara likvidēja Latvijas Kara skolu.

1939.gadā uzņemtie kadeti Latvijas Kara skolas vēsturē iegājuši kā nepabeigtais 15. kurss. Bet tieši tajā iemirdzējās Latvijas armijas augstāko virsnieku jaunā audze – viņu dēli Sergejs Goppers, Romans Judāns, Kornēlijs Galindoms, Otto Maltenieks, Baško un citi.

* * *

Kadetu pašaudzināšanas tradīcijas Krusttēvi, Krustdēli, Baltā nakts, Krīvu padome u.c., saprotams, bija iespējamās tikai tad, ja vienlaikus Kara skolā bija vismaz divi kursi - jaunākais un vecākais. Tādēļ šīs tradīcijas nav bijušas vienmēr. Tādas, piemēram, nebija I kursam un II kursam pirmajā mācību gadā. Tās ieviesa II kurss, kad Kara skolā

uzņēma III kursa audzēkņus. Tāpat tās nebija XI kursam, kas pēc 14 gadu pārtraukuma 1935.gadā atkal atsāka mācības Apvienotajā Kara skolā. Tradīcijas 1936.gadā atjaunoja XI kurss, kad Kara skolā uzņēma nākamā – XII kursa kadetus. 1940.gadā pēdējais Latvijas Kara skolas priekšnieks pulkvedis Konstantīns Mateuss padomju varas ietekmē aizliedza kadetu pašaudzināšanas tradīcijas. Šīs tradīcijas reizēm tiek dažādi tulkotas, tomēr visi, kas ar tām uzauguši, atzīst to milzīgo nozīmi virsnieka rakstura, pienākuma apziņas, stājas un Dzimtenes mīlestības veidošanā. Tradīcijas veidoja kadeti paši. Nav noliedzams, ka tajās bijis arī zināms atspulgs no cariskās Krievijas kara skolu dzīves. Taču Latvijas Kara skolas kadeti tās veidoja, mērķtiecīgi piemērojot mūsu armijas vajadzībām. Bija arī tradīcijas, kuras ierosināja pati Kara skolas vadība. Var pieminēt, piemēram, svinīgo zobena pasniegšanu izlaiduma aktā, ko jaunais virsnieks saņēma ar solījumu:

„Savam godam, latvju slavai, Tēvzemei un Brīvībai”.

Arī šo tradīciju piedzīvoja tikai trīs izlaiduma virsnieki - 1937., 1938. un 1939.gadā.

* * *

Nobeigumā dažas epizodes no Kārļa Purmaļa atmiņu stāsta „Kadeti Kara skolā – 1926./1929.gads”.

Kadets virsseržants Kārlis Purmalis 1929.gadā kā sekmīgākais beidza Latvijas Kara skolu. Tas bija pēdējais trīsgadīgais kurss, kas KS

beidza reizē ar 1927.gadā atjaunotā divgadīgā kursa kadeti.

1926.gadā iestājoties Kara skolā, K.Purmalis kļuva par pēdējā trīsgadīgā kursa kadetu, kas divus gadus bija kopā ar iepriekšējā trīsgadīgā kursa kadeti (izlaidums 1928.gadā) un vienu gadu ar 1924.gadā uzņemtajiem kadeti (izlaidums 1927.gadā).

Ir interesanti, kā K.Purmalis raksturo šo triju kursu vadītājus. Viņa kursam tāds bija kapt. Borkovskis - virsnieks ar atzīstamu stāju un nosvērti miermīlīgu raksturu. Būdams arī mākslinieks, viņš bija ar īpatnēju garīgo seju – īpatnēju militārajam dienestam. Un tomēr viņš bija saviem kadeti spēka un izturības avots, viņiem veidojoties par Latvijas brīvības kalpiem.

Otra kursa vadītājs bija kapt. Kārlis Lobe (vēlāk latviešu divīzijas pulka komandieris), dažreiz saukts arī par Napoleonu. Viņam bija priekšzīmīga stāja un ietērs gan ikdienā, gan parādē, viņš bija labākais skolas kadru runātājs. Audzināšanas stundās viņš suģestēja ar pārlicinoši patriotisku saturu. Kursa kadeti viņu patiesi cienīja un mīlēja, lai gan viņš stingri prasīja labu stāju, zināšanas un kārtību ietērpā.

Trešo jeb vecāko kursu vadīja kapt. Rozenbergs - kustīgs, labi tērpies virsnieks, piederīgs tiem, kuru īpatnības nemana.

Iekšējā dzīvē kursu sastāvs bija iedalīts grupās, ieceļot komandierus no vecākā kursa. Turklāt katram pirmā kursa kadetam iecēla „krusttēvu”. Tas rūpējās, lai viņa „krustdēls” būtu iznesīgs – asprātīgs kadets ar pareizu

uzvešanos, atrodoties vecāku kadetu resp. vecāku karavīru vai privātā sabiedrībā.

Trešā kursa kadeti savus pienākumus veica ar toleranci (ieciētību, izpratni), neskarot mācāmā pašcieņu.

Pēc noteiktas mācību programmas beigšanas pirmā trīsgadīgā kursa kadeti parakstīja armijas svinīgo solījumu. Tomēr lielākais pārdzīvojums jaunajiem bija viņu uzņemšana kadetu saimē tradīciju garā Baltajā naktī, ko vēlāk nosauca par Tradīciju nakti.

Par Balto nakti to sauca tāpēc, ka naktī jaunos kadetus uzmodināja grupu komandieri un kursa vecākais, kas bija tērpti baltos pārvalkos, līdzīgi kā latvju strēlnieki Ziemassvētku kaujās. Virsnieki nepiedalījās, bet kadets virsseržants pasākumu bija pieteicis kājnieku nodaļas priekšniekam.

Tradīcijas pārzināja Krīvs, kas pieņēma svinīgo solījumu – zvērestu. Viņš glabāja tradīciju lādi ar relikvijām. Nākamo Krīvu izraudzīja nākamais skolas beidzēju kurss.

Uzmodinātos un ikdienas tērpā ģērbtos kolonnā pa divi aizveda uz skolas auditoriju (viss norisinājās sveču gaismā). Tajā vecākā kursa kadeti, stāvot pretī, veidoja eju ar durkļotām šautenēm, durkļus krustojot virs tās.

Ejas otrā galā bija Krīvs ar galvaskausu, noliktu uz galda (no Tīreļpurva strēlnieku kauju vietas) starp divām svecēm. Pie tā Krīvam deva svinīgo solījumu, kas atšķīrās no iepriekš dotā. No solījuma varēja arī

atteikties, bet tas nozīmēja šķiršanos no Kara skolas.

Pēc solījuma katrs parakstījās Tradīciju grāmatā un Krīvs ar zobena sitienu pa uzņemamā kreiso plecu apstiprināja uzņemšanu kadetu saimē. Tā arī pirmais kurss ieguva tiesības uz atvaļinājumiem. Šīs tiesības noteica atsevišķs Kārtības rullis. Pirmā un otrā kursa kadeti automātiski uzvedības ziņā tika ieskaitīti otrajā šķirā, trešā kursa kadetus pārcēla pirmajā šķirā. Pirmo un otro kursu laida atvaļinājumā līdz plkst. 20.00, trešo - līdz 22.00, kadetus instruktorus - līdz 24.00, bet kadetus virsseržantus - līdz plkst. 2.00.

Atvaļinājuma nokavēšanu vai citus disciplīnas pārkāpumus izvērtēja skolas virsnieku disciplinārā komiteja. Viens no soda veidiem bija vainīgā

ieskaitīšana uzvedības trešajā šķirā uz sešiem mēnešiem. Šī trešā uzvešanās šķira bija liktenīga, ja tajā „iekulās” kāds vecākā kursa kadets beidzamajā pusgadā. Skolu beidzot, viņam reizē ar citiem biedriem nepiešķīra leitnanta dienesta pakāpi. Tādu viņu nosūtīja uz pulku parasti seržanta pakāpē ar tiesībām pēc sešiem mēnešiem saņemt leitnanta dienesta pakāpi pēc pulka komandiera ierosinājuma.

Tas ir tikai īss ieskats Latvijas Kara skolas dzīvē, darbā un tradīcijās.

Arī šeit citētās Kārļa Purmaļa atmiņas ir daudz plašākas un interesantākas. Pilnībā tās var iepazīt Latviešu virsnieku apvienības vēsturisko materiālu krājumā „Latvijas Kara skola”, kas 1979.gadā izdots ASV.

2.kursa absolvents, tagad atv. ltn.

Raimonds Kārklītis, bij. 19.divīzijas
Sapieru bataljona 1.rotas komandieris

LATVIJAS ARMIJAS REZERVES VIRSNIIEKU SAGATAVOŠANA

Eiropas politiskajā atmosfērā 1938./39.gadā valdīja „magnētiskās vētras” un laika prognozi varēja raksturot kā „trešo” – nelabvēlīgo. Viss vēstīja, ka iespējams negaiss. Čehoslovākiju un Austriju jau bija okupējusi Vācija. Notikumu attīstība liecināja, ka nākamais upuris varētu būt Polija, jo, kā stāstīja anekdotē, Hitleram naktīs neļaujot gulēt maršals Juzejs Pilsudskis, savos poļu zābakos staigājot pa Poļu koridoru (poļu zemes starp Austrumprūsiju un pārējo Vāciju). Politiskās elektrizācijas pakāpe 1939.gada vasarā sasniedza

kritisko punktu, un 1.septembrī notika izlādēšanās – Vācija uzbruka Polijai. Sākās II pasaules karš.

Arī Latvijā valdīja zināms saspringums, kas pastiprinājās pēc Polijas ātrās sakāves un vāciešu sāktās repatriēšanās uz Vāciju („zurück im Heim”). Stāvoklis turpināja saasināties – karu Vācijai pieteica Francija un Anglija. Padomju savienība uzbruka Somijai.

Latvija pasludināja neitralitāti. Diezin vai mums izdosies iziet sveikā? Tā spriedām pēc mums uzspiestā „draudzības un sadarbības” līguma ar

Padomju Krieviju un, jo īpaši, pēc valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa teiktās radiouzrunas tautai, kurā viņš aicināja vīrus turēt gatavībā dažus pārus siltas veļas, zeķes un stipru apavu pāri.

Par situāciju bija norūpējusies gan valsts, gan armijas vadība. Analizējot situāciju un paredzot iespēju iesaistīt konfliktos arī mūsu bruņotos spēkus, tika konstatēts, ka armijā trūks komandējošā sastāva – virsnieki, it īpaši vadu un rotu komandieri. Tādēļ Kara skolā tika nodibināta Rezerves virsnieku nodaļa.

Šīs nodaļas pirmajā kursā, kuru vadīja Kara skolas priekšnieks plkv. Arvīds Krīpens, no rezervē atvaļinātajiem virsnieku vietniekiem iesauca vairāk par 100 kursantu. Pēc apmācību programmas beigšanas 1939.gada 10.augustā ar Valsts prezidenta pavēli leitnanta dienesta pakāpi piešķīra 108 kursantiem un pēc tam viņus demobilizēja.

Otrais kurss sākās 1939. gada decembrī un tika izvietots bijušās vācu skolas telpās Rīgā, Mārtiņu ielā 9, kuras atbrīvojās pēc vāciešu repatriācijas. Kursu priekšnieks bija pltn. Jansons. Šajā kursā iesauca arī rezervē esošos virsnieku vietniekus - apmēram 150 kursantu. Šis kurss apmācības beidza 1940.gada aprīlī, un ar Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa 30.aprīļa pavēli Nr.337 leitnanta dienesta pakāpe tika piešķirta 132 kursantiem. Pēc tam arī šos kursantus, tagad jau virsniekus, demobilizēja.

Pēc traģiskajiem 1940.gada 17.jūnija notikumiem Latvijas armiju iekļāva Sarkanās armijas sastāvā.

Tikmēr Kara skolā vēl turpinājās rezerves virsnieku

sagatavošana un 1940.gada maijā tika sakomplektēti divi paralēli kursi. Tāpat kā iepriekš, kursu priekšnieks bija pltn. Jansons. Komplektēšana gan bija citāda. Kursantus no jau esošajiem virsnieku vietnieku kursiem pārcēla uz rezerves virsnieku kursiem, jo Padomju Armijā nebija virsnieka vietnieka dienesta pakāpes. Šie kursanti bija obligātā dienesta karavīri. Trešais kurss nodaļu beidza 1940.gada 22.jūlijā un ceturtais - 1940.gada 27.jūlijā. Izlaiduma aktā piedalījās toreizējais Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas ministru prezidents prof. Augusts Kirhenšteins un kara ministrs ģenerālis Roberts Dambītis, piedalījās arī „jaunizceptais” ģenerālis Bruno Kalniņš.

Šiem kursantiem virsnieka dienesta pakāpi nepiešķīra, bet viņus atkomandēja uz savām daļām. Tā trešo kursu beidza 159 seržanti, bet ceturto - 133 seržanti.

Pēc ierašanās savās daļās viņiem tika piešķirtas Padomju Armijas jaunāko leitnantu pakāpes – tādējādi beidza pastāvēt arī Rezerves virsnieku nodaļa.

Es 1937.gada pavasarī beidzu virsnieku vietnieku kursu Daugavpilī. Kursus vadīja kapt. Kārlis Lobe (vēlāk leģiona pulkvedis). Pēc demobilizācijas 1938.gada rudenī iestājos Latvijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātē. Tādēļ nebiju lielā sajūsmā, 1939.gada decembrī saņemot mobilizācijas pavēsti un norīkojumu uz Rezerves virsnieku kursiem. Kursos visiem iesauktajiem bija virsnieka vietnieka dienesta pakāpe. Visi bijām jauni,

dzīvespriecīgi un bezbēdīgi, bet arī patriotiski un lojāli savai valstij un tautai. Ļoti drīz izveidojās draudzīgs un dzīvespriecīgs kolektīvs.

Dzīvojām vācu repatriantu atbrīvotajā skolas ēkā Rīgā, Mārtiņu ielā 9. Telpas bija plašas un tīras, apģērbs piemērots “kauliem” un ēdiens uz “ūsiņu”, kā toreiz teica. Diena sākās ar fizikultūras nodarbību, rīta tualeti un brokastīm. Mūsu mācību poligons bija Āgenskalna priedes. Tagad šis reljefs ir nolīdzināts un apbūvēts. Toreiz tas bija stipri paugurains un retām priedēm apaudzis lauks. Trīs mēnešus šajā poligonā tika lietoti sviedri. Mūsu grupas vadītājs kapt. Zilvers, saukts par Džanu, vienmēr atgādināja: “Labāk mācībās liet sviedrus nekā kaujas laukā asinis!” Taktiskās mācības parasti sākās ar vārdiem “ienaidnieks no rietumiem”, pēc tam tika izklāstīts mācību uzdevums.

Vakara junda sākās ar korāli “Dievs kungs ir mūsu stiprā pils” un valsts himnu. Tie bija pacilājoši brīži. Pēc tam guļamtelpās skanēja

anekdotes un piedzīvojumu stāsti, kamēr viens pēc otra laidāties veselīgā miegā. Rītā gaidīja jaunas mācības. Un kur tad vēl dziesmas. Latvietis jau bez dziesmas nevar: “Ar dziesmiņu kājas āvu, ar dziesmiņu tīrumā!”

Skaisti skan karavīru dziesmas, dziedātas ierindā. Dziedāts tika vairākbalsīgi. Visi Kalnciema ielas namu logi vērās vaļā, lai noskatītos, kā braši soļo dziedošie kursanti, nākamie virsnieki. Kur tad vēl meitenes ielas malā, kuras māja ar lakatiņiem! Tās dienas neaizmirstas. Radās sirsnīgas draudzības, kurām svītru pārvilka karš. Pēc kursu beigšanas, leitnanta dienesta pakāpes saņemšanas un skaļas „zvaigznīšu apmazgāšanas” “Kongresa pagrabā” (bija tāds restorāns Vecrīgā) izklīdām kur nu kurais. Vēlākie notikumi izklīdināja mūs pa visu pasauli. Paretam viens, otrs satikāmies. Cits kara laukā, cits gulaga noietnēs vai čekas pagrabos, liela daļa tuvās vai tālās aizjūras zemēs, bet visvairāk - kapu kalniņā.

SATURS

Latvijas Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas apsveikums	
NAA 10.gadadienā	4
<i>T.Bērziņš</i> . Vivat Academia!.....	5
<i>V.Kukainis</i> . Lai dzīvo sveiks!.....	6
<i>J.Maklakovs</i> . Desmit gadi ar savu devīzi.....	7
Lēmums par Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas izveidi.....	18
Pavēle par Nacionālās aizsardzības akadēmijas iekļaušanu Nacionālo bruņoto spēku sastāvā.....	19
<i>I.Prince</i> . 10 gados paveiktais mācību darbā.....	20
<i>J.Skrinda</i> . Taktikas katedra 10.gadadienā.....	25
<i>V.Ļūdēns</i> . Rūpju pilnās pārvērtības.....	28
<i>A.Kļaviņš</i> . Iedegt sporta dzirksti un nest tālāk.....	31
<i>J.Melderis</i> . Aizsardzības zinātņu centrs NAA pastāvēšanas 10 gados.....	33
<i>E.Svenčs</i> . Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas starptautiskās sadarbības raksturojums.....	39
<i>A.Mirbahs</i> . Krīvu padome.....	43
<i>A.Vaickovskis</i> . Nacionālās aizsardzības akadēmijas desmit pastāvēšanas gadi.....	44
<i>L.Tīgere</i> . NAA bibliotēka – no pirmsākumiem līdz šodienai.....	50
<i>E.Svenčs</i> . Pārdomas, pirmajai desmitgadei aizejot.....	55
<i>T.Bērziņš</i> . Ieskats Latvijas Kara skolas darbā un tradīcijās.....	59
<i>R.Kārklītis</i> . Latvijas armijas rezerves virsnieku sagatavošana.....	63

ŽURNĀLS “KADETS”

Izdevējs Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija, Ezermalas ielā 6/8, Rīgā, LV 1014. Iespīests Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Redakcijas un izdevniecības nodaļā, Ezermalas ielā 6/8, Rīgā, LV 1014.